

**СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО
В ОБЩИНА ШУМЕН ЗА ПЕРИОДА
2018 -2023 Г.**

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата Стратегия дава принципни постановки и насоки за бъдещото развитие на системата на предучилищното и училищното образование в община Шумен до 2023 г.

Стратегията за развитие на образователната система в Община Шумен поставя нови отговорности, роли и функции пред местното самоуправление, общинската администрация, училищните ръководства, родителските организации, работодателите и представителите на гражданското общество за решаване на предизвикателствата в образованието през 21-ви век. С реализацията на Стратегията се разширява автономията на звената, пряко участващи или партниращи с общинската образователна система, запазвайки традициите от миналото в областта на образованието и развивайки педагогическите новости и иновации. Община Шумен ще подпомогне процеса на модернизация на образователните институции, а те от своя страна ще се оформят като привлекателна среда за децата и учениците и ще придадат качествено нов вид и съдържание на образователната система в общината. По този начин Община Шумен ще внесе своя принос за хармонизирането на българското образование с европейските културни ценности и неговото активно присъствие в единното европейско образователно пространство.

Настоящата Стратегия е основана на разбирането, че в центъра на образователната система е личността на детето и ученика. Работата и интересите на всички участници в образователния процес трябва да бъдат в посока на основната цел – равен достъп и качествено образование за всички деца. Задачата на Стратегията е да формулира приоритетите за развитие на училищното и извънучилищното образование и предучилищното обучение и подготовка в община Шумен, както и да очертае основните мерки за тяхното постигане.

ВИЗИЯ

Устойчива и ефективна образователна система, отворена за промени и иновации, гарантираща достъп до качествено образование и възпитание, пълноценно личностно развитие и професионална реализация на младите хора

СТРАТЕГИЧЕСКА НОРМАТИВНА РАМКА:

Настоящата стратегия се базира на:

- Лисабонска стратегия на ЕС
- Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж - Европа 2020
- Конвенция на ООН за правата на детето
- Национална програма за развитие на България 2020
- Национална стратегия за учене през целия живот 2014-2020
- Конституция на Република България
- Закон за местното самоуправление и местната администрация
- Закон за предучилищното и училищното образование

- Закон за закрила на детето
- Национални програми
- Програма за управление на община Шумен за периода 2015 – 2019 г. и общински наредби, касаещи организирането и провеждането на дейностите в системата на предучилищно, училищно и извънучилищно образование.

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА СТРАТЕГИЯТА:

Законосъобразност – съответствие на управленските цели и задачи с държавната нормативна рамка, осигуряваща правни гаранции за реализиране на националните и местни политики;

Целенасоченост – осъществяване на действени политики в съответствие със спецификата на общината за качествени образователни услуги;

Кохерентност – осигуряване на добра координация и партньорство за изпълнение на политиките от всички заинтересовани страни;

Равен достъп до качествено образование – приобщаване на всяко дете и ученик за качествено образование;

Равнопоставеност и недопускане на дискриминация – еднакви права и задължения и възможности за развитие независимо от етническата, религиозната и социалната принадлежност на децата и учениците в предучилищното и училищното образование;

Приемственост – гарантиране на устойчивост при реализиране на политиките независимо от политическите и управленските промени;

Иновативност – нестандартни управленски модели за формално и неформално образование;

Прозрачност – висока степен на информираност и гражданско участие в управлението на образователни услуги;

Устойчивост – постигане на трайно и дългосрочно въздействие върху качеството на образованието.

ГЛАВА ПЪРВА

1. Административно-териториална структура

Община Шумен е разположена в централната част на Североизточна България на площ от 630 кв.км.

В рамките на общината влизат град Шумен и 26 села - Белокопитово, Благово, Васил Друмев, Велино, Ветрище, Вехтово, Градище, Дибич, Друмево, Ивански, Илия Блъсково, Кладенец, Коньовец, Костена река, Лозево, Мадара, Мараш, Новосел, Овчарово, Панайот Волово, Радко Димитриево, Салманово, Средня, Струйно, Царев брод, Черенча.

2. Икономическа среда

По окончателни данни на Националния статистически институт за 2016 г. нефинансовите предприятия, осъществявали дейност в област Шумен са 6 882, или с 1.5% повече спрямо предходната година. Микропредприятията (до 9 заети) са 92.0% от предприятията в областта, малките (от 10 до 49 заети) - 6.4%, средните (от 50 до 249 заети) - 1.3% и големите (с 250 и повече заети) - 0.3%. Предприятията, приключили финансовата година с печалба, са 5 106, със загуба са 899 и с нулев финансов резултат са 877 от предприятията в областта. Най-голям относителен дял имат нефинансовите предприятия от сектор „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети” - 37.6%. В сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ този дял е 11.5% и в сектор „Преработваща промишленост” - 9.8%. На територията на община Шумен са извършвали дейност 67.7% от активните нефинансови предприятия в областта.

Таблица 1

Област Община Групи предприятия според заетите в тях лица	Брой предприятия	Брой лица	
		Заети лица	Наети лица
област Шумен	6882	38178	31883
микро - до 9 заети	6336	12152	6495
малки - от 10 до 49	441	8655	8257
средни - от 50 до 249	87	7145	7015
големи - над 250	18	10226	10116
община Шумен	4659	28790	26548
микро - до 9 заети	4272	8315	4575
малки - от 10 до 49	304	5783	5486
средни - от 50 до 249	68	5910	5810
големи - над 250	15	8782	8677

На територията на община Шумен са извършвали дейност 67.7% от активните нефинансови предприятия в областта. Заетите лица в нефинансовите предприятия в област Шумен са 38 178. Най-висок е дялът на заетите лица в сектор „Преработваща промишленост” - 12 978 и сектор „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети” - 8 316, които формират 55.8% от общия брой на заетите в областта. Микропредприятията (до 9 заети) формират 31.8% от заетите в областта, малките (от 10 до 49 заети) – 22.7%, средните (от 50 до 249 заети) - 18.7% и големите предприятия (с 250 и повече заети) - 26.8% .

С най-голям относителен дял на заетите лица в нефинансовите предприятия в областта е община Шумен - 75.4%, следвана от община Нови пазар - 6.7% и общини Велики Преслав и Каспичан - 4.9%.

Таблица 2

Община Икономически дейности	Брой предприятия	Брой лица	
		Заети лица	Наети лица
община Шумен	4659	28790	24548
Селско, горско и рибно стопанство	263	2708	2349
Добивна промишленост	-	11	-
Преработваща промишленост	478	9160	8801
Производство и разпределение на електрическа и	-	2	-

топлинна енергия и на газообразни горива			
Доставяне на води:канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	12	814	803
Строителство	228	2088	1917
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	1707	6138	4588
Транспорт, складиране и пощи	281	1388	1081
Хотелиерство и ресторантьорство	240	1128	921
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	65	155	102
Операции с недвижими имоти	256	416	228
Професионални дейности и научни изследвания	485	1015	580
Административни и спомагателни дейности	107	1426	1343
Образование	49	77	-
Хуманно здравеопазване и социална работа	213	1796	1578
Култура, спорт и развлечения	40	73	40
Други дейности	231	395	174

Статистиката на Агенцията по заетостта показва, че през 2017 г. средномесечното равнище на безработицата в България е 7,2%. Това е най-ниската стойност за последните 9 години. За последно безработицата е била по-ниска през 2008 г. За сравнение през 2016 г. средномесечното равнище на безработицата е било 8,7%.

Към 31.12.2017 г. ръстът на безработицата в община Шумен е 3,8%, като за предходната 2016 г. е 3,9%.

Таблица 3

2016 г.		2017 г.					
Ръст на безработицата	Брой обявени свободни работни места извън програмите за заетост	Ръст на безработицата	Брой обявени свободни работни места извън програмите за заетост	Брой постъпили на работа лица			
				общ брой/от тях младежи до 29 г.	по програми	по ОП „РЧР“	насырчителни мерки от ЗНЗ
3,9 %	2 896	3,8 %	2 279	1 108 / 302	52	40	10

В края на декември в Бюрото по труда-Шумен са били регистрирани 1711 лица - с 96 лица по-малко от 2016 г.

На първичния пазар в община Шумен през 2017 г. са заявени 2 279 работни места, с 617 по-малко от 2016 г. Най-много свободни работни места на първичния пазар в Бюрото по труда-Шумен са заявени за длъжностите: продавач-консултант, машинен оператор, барман, сервитьор, шивач мъжко/дамско облекло, общ работник промишлено производство, заварчик.

Предоставяните услуги в Бюрото по труда-Шумен са насочени както към работодатели и безработни лица, така и към заети, учащи и пенсионери. Таблица с № 3 съдържа информация за Брой регистрирани безработни лица от община Шумен към 31.12.2016 г. и към 31.12.2017 г. по възраст, пол и професионални квалификация (по данни от ДБТ-Шумен)

Таблица 4 - Справка за брой регистрирани безработни лица от община Шумен към 31.12.2016 г. по възраст, пол и професионална квалификация (данни от ДБТ-Шумен)

ПОКАЗАТЕЛИ	ши ф ъ р	всичко /к.02+ к.03+ к.12/	с раб. профе- сия	специ- алисти общо	в т. ч. по области на образованието								без квалификация		
					обра- зова- ние	хуман. и изку- ства	обществ. иконом. право	матем. и есте- ствозн.	техника и техно- логии	селско стопан- ство	здра- веопаз- ване	услуги трансп. охрана	общо	със средно обр.	с осн. и по- ниско
а	б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.Регистрирани безработни	1	1807	486	569	94	44	155	35	168	25	20	28	752	153	599
от тях:- жени	2	985	224	336	73	28	110	19	67	11	14	14	425	99	326
-с нам.работоспособност	3	170	61	55	5	3	11	5	19	4	5	3	54	10	44
-с висше образование	4	380	0	380	94	40	112	32	56	9	20	17	0	0	0
а) до 19г. вкл.	5	6	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
от тях: жени	6	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
б) от 20 до 24г. вкл.	7	50	8	21	3	1	9	2	4	0	1	1	21	9	12
от тях: жени	8	29	4	14	3	1	5	1	2	0	1	1	11	5	6
в) от 25 до 29г. вкл.	9	150	27	67	12	6	24	5	13	1	3	3	56	24	32
от тях: жени	10	86	11	42	9	5	16	2	6	0	2	2	33	14	19
г) от 30 до 34г. вкл.	11	204	42	74	17	6	18	4	15	4	5	5	88	37	51
от тях: жени	12	103	21	43	12	4	13	2	5	0	3	4	39	18	21
д) от 35 до 39г. вкл.	13	216	36	79	16	7	27	12	10	1	1	5	101	22	79
от тях: жени	14	134	22	53	12	5	20	8	4	1	1	2	59	16	43
е) от 40 до 44г. вкл.	15	194	50	55	10	8	9	4	18	1	3	2	89	16	73
от тях: жени	16	112	24	37	8	5	6	3	10	0	3	2	51	13	38
ж) от 45 до 49г. вкл.	17	239	83	58	14	7	13	2	16	1	1	4	98	9	89
от тях: жени	18	136	43	35	10	4	11	0	9	1	0	0	58	6	52
з) от 50 до 54г. вкл.	19	260	87	76	9	4	19	1	35	5	0	3	97	14	83
от тях: жени	20	145	37	45	8	2	18	1	13	2	0	1	63	12	51
и) над 55г.	21	488	149	139	13	5	36	5	57	12	6	5	200	22	178
от тях: жени	22	237	60	67	11	2	21	2	18	7	4	2	110	15	95
2.Регистрирани заети	23	64	3	52	18	6	8	6	6	2	3	3	9	4	5

от тях: жени	24	48	2	39	15	4	7	5	2	1	3	2	7	3	4
3.Регистрирани учащи се	25	72	12	17	0	1	5	1	8	0	0	2	43	22	21
от тях: жени	26	40	5	9	0	1	5	1	1	0	0	1	26	14	12
4.Регистрирани пенсионери	27	56	14	33	3	0	4	0	16	4	3	3	9	2	7
от тях: жени	28	16	3	11	3	0	4	0	1	0	2	1	2	1	1

Таблица № 5 - Справка за брой регистрирани безработни лица от община Шумен към 31.12.2017 г. по възраст, пол и професионална квалификация (данни от ДБТ-Шумен)

ПОКАЗАТЕЛИ	ши ф ъ р	всичко /к.02+ к.03+ к.12/	с раб. профе- сия	специ- алисти общо	в т. ч. по области на образованието								без квалификация	
					обра- зова- ние	хуман. и изку- ства	обществ. иконом. право	матем. и есте- ствозн.	техника и техно- логии	селско стопан- ство	здра- веопаз- ване	услуги трансп. охрана	общо	със средно обр.
а	б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.Регистрирани безработни	1	1711	363	619	96	37	175	30	185	46	19	31	729	149
от тях:- жени	2	960	180	370	65	28	121	19	87	19	16	15	410	98
-с нам.работоспособност	3	142	40	46	10	3	12	2	11	4	3	1	56	11
-с висше образование	4	412	0	412	95	37	127	30	61	21	17	24	0	0
а) до 19г. вкл.	5	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0
от тях: жени	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
б) от 20 до 24г. вкл.	7	82	8	40	2	1	20	1	13	1	1	1	34	18
от тях: жени	8	54	4	30	2	1	18	1	6	1	1	0	20	11
в) от 25 до 29г. вкл.	9	181	22	88	18	6	33	4	12	7	2	6	71	31
от тях: жени	10	112	10	58	15	4	19	3	8	3	1	5	44	18
г) от 30 до 34г. вкл.	11	188	34	87	17	1	31	9	21	1	0	7	67	28
от тях: жени	12	103	16	54	12	1	19	7	9	1	0	5	33	17
д) от 35 до 39г. вкл.	13	205	21	92	19	7	26	2	23	5	5	5	92	16
от тях: жени	14	117	11	54	11	5	17	1	14	1	4	1	52	12
е) от 40 до 44г. вкл.	15	221	58	70	14	10	15	4	15	4	3	5	93	22
от тях: жени	16	135	30	48	10	8	12	3	8	2	3	2	57	16
ж) от 45 до 49г. вкл.	17	196	70	50	8	3	10	3	18	4	1	3	76	6
от тях: жени	18	106	35	27	6	2	5	1	6	4	1	2	44	4
з) от 50 до 54г. вкл.	19	208	53	59	6	2	14	1	25	8	3	0	96	10
от тях: жени	20	118	30	37	4	2	10	1	15	3	2	0	51	6
и) над 55г.	21	427	97	132	12	7	26	6	58	16	4	3	198	18
от тях: жени	22	215	44	62	5	5	21	2	21	4	4	0	109	14

2.Регистрирани засти	23	28	7	17	4	1	4	0	2	0	5	1	4	1
от тях: жени	24	13	0	11	3	0	4	0	0	0	4	0	2	0
3.Регистрирани учащи се	25	27	1	6	1	2	1	0	2	0	0	0	20	10
от тях: жени	26	12	1	2	1	0	1	0	0	0	0	0	9	2
4.Регистрирани пенсионери	27	26	5	10	0	0	0	0	7	1	2	0	11	1

3. Демографска характеристика на община Шумен

По данни на НСИ от последното преброяване през 2011 г., броят на населението на община Шумен е 93 649 души, от които 45 085 мъже и 48 564 жени. В периода между последните две преброявания /2001 г. и 2011 г./ жителите на община Шумен намаляват с 10 824 души. Община Шумен е със смесен етнически състав на населението.

Населението на община Шумен към 31.12.2015 г. по постоянен адрес е 111 377 души. От тях 97 745 са с постоянен адрес в града и 13 632 в селата на общината. По настоящ адрес броят на населението е 98 831 души. От тях 84 923 живеят в град Шумен и 13 908 в селата на община Шумен. Родените през 2015 г. са 1714 души, а починалите 1368 души.

Към 31.12.2016 г. населението на област Шумен е 174 476 души. Териториалното разпределение на населението в област Шумен е неравномерно. В пет от общините - Каспичан, Венец, Хитрино, Смядово и Никола Козлево то е под 8 000 души и в тях живее 19.2% от населението на областта. В останалите пет общини са съсредоточени 80.8% от населението. Най-малка е община Никола Козлево - 6 135 души, а най-голяма - община Шумен - 89 092 души. Към края на 2016 г. както в област Шумен, така и в община Шумен няма напълно обезлюдени населени места. Към края на 2016 г. 44.1% от населението в областта е съсредоточено в гр. Шумен, който по брой на населението - 76 967 души, запазва десетото място в страната.

При преселванията в рамките на областта през 2016 г. най-голям е броят и относителният дял на изселените и заселените от и в община Шумен.

През 2016 г. сред 10-те общини на област Шумен, положителен механичен прираст (вътрешна миграция), при който броят на заселените надвишава броя на изселените, е регистриран в 6 от общините, а в 4 общини механичният прираст е отрицателен. За община Шумен механичният прираст е минус 454.

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение. Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението. След 90-те години на миналия век демографското развитие на страната се характеризира с отрицателен естествен прираст на населението, което е характерно и за област Шумен. Коефициентът на естествен прираст се измерва чрез разликата между броя на живородените и броя на умрелите на 1 000 души от средногодишния брой на населението. За област Шумен стойността на посочения показател от 1991 г. насам е най-ниска през 1997 г. и през 2015 г. - минус 6.5 промила. През 2016 г. всички области в страната имат отрицателен естествен прираст, като общо за страната стойността на показателя е минус 6.0‰. Област Шумен е на осмо място сред 28-те области. За 2016 г. коефициентът на естественият прираст е минус 5.6‰, като в градовете е минус 4.0‰, а в селата минус 8.1‰. През 2016 г. във всичките десет общини от областта показателят има отрицателни стойности. Най-голямо намаление на населението в резултат на отрицателен естествен прираст има в община Хитрино (минус 12.9‰), следвана от общините Смядово и Каспичан, съответно - минус 11.9‰ и минус 10.1‰, а най-малко в общините Каолиново (минус 1.3‰) и Никола Козлево (минус 2.9‰). В община Шумен през 2016 г. коефициентът на естествен прираст е минус 4.8‰ (минус 5.1‰ за 2015 г.).

През 2016 г. (по данни на ГРАО към 30.03.2018 г.) родените деца в община Шумен (по настоящ адрес) са 880.

През 2017 г. (по данни на ГРАО към 30.03.2018 г.) родените деца в община Шумен (по настоящ адрес) са 712.

Населението на община Шумен към 31.12.2017 г. по постоянен адрес е 112 036 души. От тях 98 334 са с постоянен адрес в града и 13 702 в селата на общината. По настоящ адрес броят на населението е 99 032 души. От тях 78 181 живеят в град Шумен и 10 837 в селата на община Шумен.

Произтичащите демографски процеси на територията на община Шумен, следват неблагоприятните тенденции, характерни за голяма част от страната като цяло. Демографската характеристика на общината е резултат от продължителното действие на множество фактори и влияния: икономическата ситуация в страната, намаляване и застаряване на населението, ускоряване на процесите на миграция и то предимно на млади хора и семейства в активна трудоспособна възраст, задълбочен дисбаланс в териториалното разпределение на населението, намаляване броя на родените деца. Подобряването на икономическия облик на общината е един от възможните начини за частично решаване на проблемите от това естество, като съществено значение се отдава на образованието и обучението – фактор за икономически растеж и заетост.

4. Общинска образователна система

През учебната 2017/2018 година образователната система в община Шумен обхваща 28 детски градини, 24 училища, 4 центъра за подкрепа на личностното развитие, РЦПППО и ЦСОП и 2 учреждения в системата на висшето образование.

Според информационната система на МОН, броят на децата в предучилищна подготовка е 2875, броят на учениците в дневна форма на обучение в общинските училища е 8430 и 1651 в държавните професионални училища, в задочна форма на обучение – 242 ученици, в самостоятелна форма на обучение – 182 ученици, във вечерна форма на обучение – 66 ученици, в индивидуална форма на обучение – 14 ученици.

Системата на предучилищно и училищно образование на територията на община Шумен включва широка мрежа от детски градини, училища и центрове за подкрепа за личностното развитие, представени в следващата таблица. Наименованията и вида им, посочени в таблицата по-долу, съответстват на Раздел II „Видове институции“ от ЗПУО.

Таблица № 6

Вид	Брой	Статут
Детски градини (ДГ):	28	общински
- в град Шумен:	16	общински
- в селата на общината:	12	
Начални училища (НУ)	2	общински
Основни училища (ОУ)	9	общински
- в град Шумен:	4	
- в селата на общината:	5	
- средищни:	6	
Средни училища (СУ)	5	общински

Профилирани гимназии: Профилирана природо-математическа гимназия „ Н. Попович“ Профилирана езикова гимназия „Н. Вапцаров“	2	общински
Професионални гимназии	1	общинска
	4	държавни
Духовно училище	1	частно
Центрове за подкрепа за личностното развитие (Средношколски общежития)	2	общински
Центрове за подкрепа за личностното развитие (Обединен детски комплекс, Ученическа спортна школа)	2	общински
Център за специална образователна подкрепа (ЦСОП)	1	държавен
Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО)	1	държавен

РАЗДЕЛ I ПРЕДУЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ

1.1. Структура на предучилищното образование в община Шумен

Като първо звено в образователната система детските градини в община Шумен са доказали своята функционалност. Мрежата от детски градини за учебната 2017/2018 г. съответства на демографските и социално-икономическите промени в общината. Отчитайки средногодишното намаляване на броя на децата, наличния капацитет на детските градини и обхвата на децата, наличната база е достатъчна за пълното обхващане на желаещите да посещават детска градина деца за периода 2018-2023 г. Предучилищното образование в община Шумен се реализира в 28 детски градини и три подготвителни групи за 5 и 6-годишни деца в началните и основни училища в град Шумен. Три от детските градини – (ДГ „Чучулига“, ДГ „Щурче“ и ДГ „Пчелица“) имат по една яслена група и една (ДГ „Светулка“) с две яслени групи. По-голямата част от детските заведения по отношение на групите в града са на максималната пълняемост по норматив или я превишават. Девет от детските градини в града са с филиали: ДГ „Звънче“, ДГ „Слънце“, ДГ „Брезичка“, ДГ „Светулка“, ДГ „Златна рибка“, ДГ „Космонавт“, ДГ „Дружба“, ДГ „Пролетна дъга“, ДГ „Изворче“.

В Таблица № 7 е представен броят на приетите деца през учебната 2017/2018 година, който е 2875 деца, разпределени в 125 групи, от които 108 в града и 17 в селата на община Шумен.

Таблица № 7 - Детски градини – брой групи и брой деца за 2017/2018 учебна година

Детска градина	брой групи	брой деца 2017-2018 г.
ДГ „Звънче”	5	116
ДГ „Слънце”	8	184
ДГ „Латинка”	5	114
ДГ „Брезичка”	6	137
ДГ „Смехорани”	4	101
ДГ „Конче-Вихрогонче”	6	135
ДГ „Буратино”, кв. Макак	1	18
ДГ „Светулка”	14	320
ДГ „Братя Грим”	8	211
ДГ „Златната рибка”	5	120
ДГ „Чучулига”	5	101
ДГ „Космонавт”	12	306
ДГ „Дружба” ф-л „Патиланци”, кв. Мътница	7	155
ДГ „Пролетна дъга”	8	170
ДГ „Изворче”	5	132
ДГ „Щурче”	6	136
ДГ „Пчелица”	5	124
ДГ „Осми март“ - с. Градище	1	13
ДГ „Калинка“ - с. Струйно	1	14
ДГ „Радост“ - с. Новосел	1	15
ДГ „Васил Левски“ - с. Черенча	1	14
ДГ „Славейче“ - с. Салманово	1	26

ДГ „Щастливо детство“ - с. Царев брод	2	35
ДГ „Червената шапчица“ - с. Вехтово	1	16
ДГ „Добри Люцканов“ - с. Дибич	1	24
ДГ „Снежанка“ - с. Ивански	3	72
ДГ „Камбанка“ - с. Друмево	2	44
ДГ „Мадарски конник“ - с. Мадара	1	22
Всичко:	125	2875

Броят на детските градини към 2018 г. е оптимизиран и напълно задоволява потребността от услугата по населени места. Всички деца, желаещи да посещават детска градина са обхванати, включително подлежащите на задължително предучилищно обучение, като броят им от 2010 до 2018 година е сравнително постоянен. При капацитет 2648 места в детските градини в град Шумен през учебната 2017/2018 година, в тях са записани 2562 деца. Пълняемостта и натовареността на отделните групи в детските градини е различна. Някои надвишават 100 %, а други не могат да ги достигнат.

Децата се приемат в детските градини на основание *Наредба за условията и реда за записване, отписване и преместване на децата в предучилищна възраст в общинските детски градини и общинските училища на територията на община Шумен*, приета с Решение на Общински съвет – Шумен.

Според Наредбата за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование максималният брой деца в една група е 23, като в детските градини, които прилагат системата на делегираните бюджети, броят на децата в група може да бъде определен и над норматива за максимален брой, но не повече от 2 деца в група. Средният брой деца в една група на територията на община Шумен за учебната 2017-2018 година е - 23 деца, като за града той е – 23,72 деца и за селата – 18,41 деца.

След 2013 година се наблюдава тенденция за намаляване на броя на записаните деца в полудневните подготвителни групи в общинските училища. Това се дължи на факта, че общината инвестира в разширяването на базата на детските градини с разкриването през 2010 година на филиал „Звездици” към ДГ „Космонавт” и откриването на ДГ „Пчелица” през 2013 година, с общ капацитет за 225 деца.

Разликата в общия брой на записаните деца в детските градини през последните пет години варира между 30 – 40 деца на година, като най-значителният спад е през учебната 2015-2016 година - със 127 деца по-малко от предходната. Тази тенденция доведе до закриването на две групи в ДГ „Светулка”, една група в ДГ „Космонавт”, както и детските градини в селата Средня и Илия Блъсково през 2016 година и ДГ с. Коньовец през 2017 г. В *Таблица № 8* са посочени актуални натурални показатели за периода 2013-2018 г.

Таблица № 8. Натурални показатели

	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
брой групи	131	132	131	129	125
брой деца	3039	3024	2897	2906	2875
брой персонал /педагогически и непедагогически/	543	547,5	544	527	499

Нормална пълняемост на групите има в селата – Ивански, Друмево, Мадара, Салманово и Дибич. През следващите учебни години проблемно ще е самостоятелното съществуване на детските градини в селата - Градище, Струйно, Черенча и групата в кв. Мътница към ДГ „Дружба”, поради малкия брой родени деца на територията на селата и динамичната миграция на родителите, живеещи в тези населени места. Слабост в организацията там е невъзможността за отделяне в самостоятелни групи на 5 и 6-годишните деца, подлежащи на задължителна предучилищна подготовка преди постъпването им в първи клас.

Прогнозата за броя на децата, представена в Таблица № 9, през следващите три учебни години за детските градини в някои от селата на община Шумен е неблагоприятна. Тя предполага бъдеща оптимизация, като вариантите са: разформироване на групи, закриване на детска градина или на основание чл. 59 от *Наредба за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование* при недостатъчен брой деца за формиране на група в общинска детска градина с решение на общински съвет в населено място да се формира само една група с минимум 6 деца. През учебната 2019/2020 г. при запазване на сегашния брой деца на еднотрупна организация ще преминат детските градини в селата Царев брод и Друмево. Очаква се да бъдат закрити още две групи в ДГ „Светулка” и една група в ДГ „Чучулига”.

Таблица № 9. Родени деца по населени места в община Шумен за периода 2012-2017 година – по данни от ГРАО

Населено място	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
град Шумен	689	732	712	673	705	604
1. с. Градище	7	5	6	6	3	9
2. с. Коньовец	3	5	5	3	5	7
3. с. Новосел	8	5	3	7	4	2
4. с. Средня	3	0	2	0	2	1
5. с. Черенча	3	5	7	3	4	3
6. с. Струйно	3	2	9	4	5	8
7. с. Салманово	7	4	10	6	9	6
8. с. Дибич	9	7	10	9	4	6

9. с. Вехтово	8	8	7	6	4	6
10. с. Друмѐво	10	10	11	13	10	5
11. с. Ил. Блъсков	4	3	1	3	4	5
12. с. Ц.Брод	7	6	8	5	3	5
13. с. Мадара	8	6	9	10	13	12
14. с. Ивански	18	28	14	15	18	17

През учебната 2017/2018 година в 7 детски градини се обучават 26 деца със специални образователни потребности, като същите са и на ресурсно подпомагане от РЦПППО – Шумен.

За реализиране на общата подкрепа за личностно развитие на децата към детските градини работят шест психолога и осем логопеда, които към 01.09.2017 г. преминаха към структурата на ЦПЛР-ОДК-Шумен.

1.2. Състояние на материалната база

Детските градини са общински и се помещават в сгради, публична общинска собственост, които са специално построени или приспособени за отглеждане и възпитание на децата от две години до постъпването им в първи клас. Двадесет и осемте детски градини се помещават в общо 45 сгради /филиали, корпуси/. В приспособени за детска градина сгради се помещават: ДГ „Звънче”, ДГ „Латинка”, част от ДГ „Слънце” и ДГ „Брезичка” в гр. Шумен. С физкултурни салони разполагат ДГ „Космонавт”, ДГ „Пчелица” и ДГ „Изворче”. Последната разполага и с плувен басейн. Сградите на детските градини са в относително добро състояние, като за поддържането им всяка година се осигуряват средства чрез единния разходен стандарт от местни дейности. Във всички детски градини в град Шумен през годините са предприемани мерки и дейности за енергийна ефективност. След реализирането на проект „Модернизация на общинската образователна инфраструктура на град Шумен” значително се подобри енергийната ефективност на сградите на детските градини в града. Всички са санирани, със сменена дограма и монтирани слънчеви колектори.

Четиринадесет детски градини се отопляват с природен газ. Четири детски градини се отопляват на газбол /ДГ „Златната рибка”, ДГ „Чучулига”, кв. Дивдядово, ДГ „Осми март“ – с. Градище, ДГ „Мадарски конник“ - с. Мадара/. В селата на община Шумен една детска градина се отоплява с парно на дърва и въглища, една – с отоплителна инсталация на пелети, а останалите детски градини по селата се отопляват с печки на твърдо гориво.

Детските градини в общината разполагат със самостоятелни кухненски блокове. В сградите има обособени отделни перални, котелни и складови помещения, с цел създаване на нормални условия за работа и изпълнение на изискванията на РЗИ и ОДБХ. От сериозни ремонти се нуждаят дворовете на детските градини и прилежащите им съоръжения. В дворовете на всички детски градини има обособени кътове за игра, като по-голяма част от тях не отговарят на нормативни изисквания на Наредба №1/12.01.2009 г. за условията и реда за

устройството и безопасността на площадките за игра издадена от министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на вътрешните работи и председателя на Държавната агенция за закрила на детето /и се нуждаят от подмяна.

С цел създаване на среда, близка до семейната, достъпна и естетически издържана, креативна и провокираща детето за дейности, в по-голямата част от детските градини е необходимо поетапно да се подмени морално и физически остарялото обзавеждане: дидактични шкафове, маси, столчета, легла, гардероби, постелъчен инвентар и др.

В резултат от работата по национални и европейски проекти ежегодно се обновява и подобрява материално-техническата и дидактична база в част от детските градини в град Шумен. Закупуват се компютърни конфигурации, мултимедии и интерактивни дъски. В по-голяма част от градините в град Шумен са въведени съвременни ИКТ при работа с деца, като педагогическият персонал е преминал нужните квалификации и обучения. Въпреки това все още са недостатъчни или липсват нови съвременни учебно-технически средства в по-голяма част от групите. Детските градини все още не разполагат с достатъчно компютърни конфигурации, мултимедии, екрани, сканираща и копирна техника. Във всички детски градини е осигурен постоянен достъп до интернет.

Други данни за материална среда в детските градини:

Таблица № 10

Детска градина	Населено място	Спортна база			Информационно обезпечаване	Медицински кабинет
		Наличие на физкултурен салон	Наличие на спортна площадка	Осигуреност със спортни съоръжения		
ДГ „Звънче“	Шумен	-	да	да	да	да
ДГ „Слънце“	Шумен	-	да	да	да	да
ДГ „Латинка“	Шумен	-	да	да	да	да
ДГ „Брезичка“	Шумен	-	да	да	да	да
ДГ „Смехорани“	Шумен	-	да	да	да	да
ДГ „Конче вихрогонче“	Шумен	-	да	да	да	да

ДГ „Буратино“	Шумен	да	да	да	да	да
ДГ „Светулка“	Шумен	-	да	да	да	да
ДГ „Братя Грим“	Шумен	-	да	да	да	да
ДГ „Златна рибка“	Шумен	-	да	да	да	да
ДГ „Чучулига“	кв. Дивдядово	да	да	да	да	да
ДГ „Космонавт“	Шумен	да	да	да	да	да
ДГ „Дружба“	Шумен	-	да	да	да	да
ДГ „Пролетна дъга“	Шумен	-	да	да	да	да
ДГ „Изворче“	Шумен	да	да	да	да	да
ДГ „Щурче“	Шумен	да	да	да	да	да
ДГ „Пчелица“	Шумен	да	да	да	да	да
ДГ „Червената шапчица“	с. Вехтово	-	да	да	да	да
ДГ „Осми март“	с. Градище	да	да	да	да	да
ДГ „Добри Люцканов“	с. Дибич	-	да	да	да	да
ДГ „Камбанка“	с. Друмево	-	да	да	да	да
ДГ „Снежанка“	с. Ивански	-	да	да	да	да
ДГ „Мадарски конник“	с. Мадара	-	да	да	да	да
ДГ „Радост“	с. Новосел	-	да	да	да	да

ДГ „Славейче“	с. Салманово	-	да	да	да	да
ДГ „Калинка“	с. Струйно	-	да	да	да	да
ДГ „Щастливо детство“	с. Царев брод	-	да	да	да	да
ДГ „Васил Левски“	с. Черенча	не	да	да	да	да

1.3. Доставка и услуги. Хранене

Детските градини в община Шумен разполагат със самостоятелни кухненски блокове. Материално-техническата база в тях е обновявана периодично и частично по дадени предписания на РЗИ и ОДБХ. В по-голямата си част същата е амортизирана и енергийно неефективна. Менюто е единно и се изготвя от инженер-технолог и специалисти в Община Шумен. Доставката на хранителни продукти за всички детски градини към настоящия момент е организирана чрез провеждане на обществени поръчки от Община Шумен. След преминаването към системата на делегирани бюджети ръководствата на детските градини самостоятелно сключват договори с избрани фирми-доставчици.

Всички детски градини са включени в схемите финансирани от ДФ „Земеделие“ - „Училищен плод“ и „Училищно мляко“.

В общинските детски градини през 2016 г. е въведен програмен продукт „Щастливо детство“, чрез който в общинска администрация своевременно се получава информация за движението и присъствията на децата и събраните такси от родители за ползване на детската градина. Чрез въвеждането и на модул „Храноден“ през м. май 2017 г. се получава информация за закупените и вложени количества и вид храна за всяка детска градина според присъствията на децата, което е предпоставка за осъществяване на контрол върху правилното хранене на децата както и за оптимално планиране на разходите за храна.

С цел осигуряване на оптимално функциониране на системата от предучилищни образователни заведения до 01.04.2018 г. община Шумен е поела ангажимент за доставки и услуги в следните направления: хранителни продукти; минерална вода; пране; дезинсекция и дератизация; ел. безопасност и контрол на физични фактори на работна среда; ремонт и поддръжка на асансьори; безопасна експлоатация, технически надзор и текущи ремонти на газови, отоплителни съоръжения и водопреносни системи; доставка на природен газ, газьол и твърди горива; сервизно обслужване и поддръжка на ел. инсталации, печки, стерилизатори и др.; доставка на интернет, канцеларски материали, перилни и почистващи материали; денонощна охрана със сигнално-охранителна техника.

От ОП „Стопанска и охранителна дейност“ са осигурени 32 щатни бройки жива охрана във всички детски градини в град Шумен.

1.4. Здравно обслужване в детските градини

Медицинското обслужване в детските градини в град Шумен се осъществява в 21 разкрити и оборудвани здравни кабинети.

27 специалисти по здравни грижи /медицински сестри/ обслужват 2562 деца. В яслениите групи на детските градини са заети 10 медицински сестри. Персоналът работи по утвърден график за работа на медицинските специалисти от „Детско и училищно

здравеопазване“. Той дава възможност за оптимално обезпечаване на медицинското обслужване на децата в детските градини с наличния кадрови състав. Медицинските специалисти от здравните кабинети осъществяват следните дейности: профилактика и промоция на здравето; оказване на спешна помощ при инциденти; наблюдение на физическото развитие и определяне физическата способност на децата и учениците; организиране и провеждане на програми за здравно образование; участие в регионални и национални здравни програми и проекти; участие в подготовката, подбора и провеждане на профилактични и протиепидемични дейности за предотвратяване възникването и ограничаване разпространението на заразните и паразитните заболявания; регистриране здравното състояние на децата и учениците в здравно-профилактични карти и изготвяне на анализ въз основа на данните, получени от личния лекар. За тази цел работещите в здравните кабинети поддържат постоянна връзка с личните лекари и имат актуална информация за здравословното състояние на подрастващите и проведените имунизации. Медицинските специалисти имат и ангажимента да проследяват и контролират факторите на средата, в която се отглеждат и възпитават децата, учебния режим, храненето и спортната дейност.

1.5. Транспорт на деца до детските градини

Таблица № 11

№	Детска градина	Населено място	Осигурен транспорт за общ брой пътуващи деца	
			Учебна 2016/2017 г.	Учебна 2017/2018 г.
1.	ДГ „Васил Левски“	с. Черенча	3	7
2.	ДГ „Добри Люцканов“	с. Дибич		7
3.	ДГ „Славейче“	с. Салманово	2	1
4.	ДГ „Буратино“	кв. Макак		2
5.	ДГ „Камбанка“	с. Друмево	3	4
6.	ДГ „Щастливо детство“	с. Царев брод	5	3
7.	СДГ	с. Средня	11	закрита
8.	ДГ „Снежанка“	с. Илия Блъсково	3	закрита
Общ брой пътуващи деца:			27	24

С цел осигуряване на равен достъп до образование на децата в задължителна предучилищна възраст в селата, в които няма детски градини е организиран ежедневен транспорт до детска градина в съседно населено място. През учебната 2017/2018 година се транспортират общо 24 деца от селата – Средня, Мараш, Коньовец, Ил. Блъсково, Благово, Велино, Черноок и Кладенец с училищни автобуси на община Шумен. Основна грижа при извозването е осигуряването на безопасни условия за пътуването на децата.

Транспортните схеми за собствен превоз на деца за детските градини са част от транспортните схеми за собствен превоз на ученици за средишните училища в Община Шумен. Маршрутните разписания на училищните автобуси са оптимизирани с оглед скъсяване времето за пътуване на децата. Осигурени са придружители по време на пътуването на децата с училищните автобуси, както и часовете за превоз на

децата от населените места със закрити детски градини са съобразени с Решенията на Общински съвет – Шумен при закриване на градините.

1.6. Човешки ресурс в предучилищното образование

В системата на предучилищното образование са заети общо 499 щатна численост, от които 265 педагогически специалисти, включително и 9 учители по музика в ДГ в града и 234 административен и помощен персонал. От ЦПЛР-ОДК-Шумен системата обслужват 13 психолози и логопеди осигуряващи обща подкрепа за личностно развитие. Допълнителна подкрепа се осигурява от специалисти от РЦПППО за общо 26 деца.

Педагогическият персонал притежава висока професионална квалификация и необходим опит. Извършва се поддържаща квалификационна дейност на кадрите, придобиват се по-високи професионално-квалификационни степени. С образователно-квалификационна степен „магистър“ са – 212 учители.

Таблица № 12. Квалификационна структура на учителите в детските градини на община Шумен

I ПКС	II ПКС	III ПКС	IV ПКС	V ПКС	с научна степен
19 бр.	43 бр.	20 бр.	81 бр.	46 бр.	2 бр.

Според данните в Таблица № 12, към 01.10.2017 г. с професионално-квалификационна степен от I-ва до V-та са 80 % от учителите в общинските детски градини.

През последните години се наблюдава трайната тенденция за увеличаване на средната възраст на учителите. В по-голямата си част – 42 % от педагогическия персонал е на възраст между 46 и 55 години. Едва 7 % са във възрастовата група под 35 години. През следващите пет години предстои да навършат възраст за пенсиониране 62 учители.

Таблица № 13. Възрастов състав на учителите в детските градини на община Шумен

25 – 35 години	36 – 45 години	46 – 55 години	над 55 години
18	57	112	78

Таблица № 14 Справка за брой педагогически персонал, който ще навърши възраст за пенсиониране през периода 2018 – 2022 година

2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.
18	13	10	10	11

1.7. Финансиране

Таблица № 15 Справка за числеността на персонала, достигнати СБРЗ, планиран бюджет за периода 2016-2018 година

Планиран бюджет	2016	2017	2018
държавна дейност	5243189	5728720	6883833
дофинансиране на държ. дейност	682000	700000	
местна дейност	2050000	2000000	1790391
ОБЩО БЮДЖЕТ	7975189	8428720	8674224
планирани и реализирани собствени приходи-такси ДГ, ДПУ	455825	445025	450000
дял на собствени приходи от местна издръжка	22%	22%	25%
Ръст на СБРЗ	703,68 (10,3%)	788,47 (12,05%)	894,46 (13,44%)
Численост на персонала	544	527	499
Ръст на бюджет държ. дейност	0,02%	9,30%	20,16%

Предучилищното образование се финансира от държавния бюджет и от местните приходи на община Шумен. Държавното финансиране се осигурява на база определени показатели, които включват брой деца, записани в детските заведения, брой групи и брой институции и утвърдени стандарти с Решение на МС. Чрез държавното финансиране се осигуряват средства за работни заплати, осигурителни вноски, квалификация на персонала, разходи по ЗЗБУТ, както и част от издръжката на 5-6 годишните деца в задължителна предучилищна възраст (без разходите за храна).

С въвеждане на системата на делегираните бюджети от 1 януари 2018 година се реализира прехода към децентрализирано финансово управление, с което ще се разширява финансово-икономическата автономия на детските градини в община Шумен.

Ангажимент за разходи с общинско финансиране са всички дейности за издръжка, както и поддръжка на материалната база, които включват: средства за хранене, постелъчен инвентар, материали, услуги, охрана, ремонтни дейности, отопление и т.н. Общинското финансиране като рамка се определя на база на вече достигнатите нива на разходи, възможностите по бюджета на Общината и местните политики за развитие на образованието.

Част от общите местни приходи на общината са събираните такси за ползване на детски градини от родители. В община Шумен от 01.01.2018 г., предвид последните промени в нормативните актове, включително и в ЗДБРБ за 2018 г., се събират месечни такси от всички деца (35 лв. за села; 45 лв. за града), като тези, които са в задължителна предучилищна възраст за учебно време заплащат месечна такса за храна (20 лв. за села; 25 лв. за град). Всички такси се начисляват според присъствените дни на детето. При определени условия, регламентирани в Наредбата за определянето и администрирането на местните данъци и такси в община Шумен, родители на деца са

освободени от заплащане на такса или заплащат такса в намален размер. По този начин в зависимост от социалното положение и други условия определящи различие в условията на живот на семействата се осигурява равен достъп до образователната среда в детската градина.

Други източници на приходи в детската градина са провежданите „допълнителни педагогически услуги“ от външни лица, които заплащат цена на час за наем на помещение – общинска собственост, както и предоставените дарения през годината в парична стойност или в натура. Детските градини подпомагат дейността си и със средства осигурени от учредени училищни настоятелства и родителски активи.

Предвид статистическите данни за последните 3 години броят на децата записвани в детските градини постепенно намалява. Неравномерното разпределение на децата между институциите, тенденциите за намаляване на броя на децата в някои от детските градини и към момента създава риск от временно преустановяване на дейността или закриване на някои от институциите.

На национално ниво е приета политика за устойчиво финансиране на институции в малки населени места и отдалечени райони от 2018 година чрез нов модел на финансиране. Община Шумен подкрепя тази политика чрез дофинансиране на дейности в образованието през последните няколко години. Необходимо е да се търсят възможности за стимулиране и задържане на млади специалисти в институциите в малките населени места. Възможности за алтернативни източници на финансиране чрез кандидатстване по програми и проекти в областта на допълнителната работа с деца, чийто майчин език не е български, за дейности по превенция и обхват на деца в риск от отпадане от образователната система и т.н.

Изводи:

1. Образователната структура в предучилищното образование в град Шумен на този етап е оптимизирана. Проблем в това отношение са детските градини в селата.
2. Устойчива тенденция за намаляване броя на децата в детските градини.
3. Тенденция за увеличаване средната възраст на педагогическия персонал в предучилищното образование.
4. Материалната база и сградният фонд в детските градини в селата на общината (в сравнение с град Шумен) се нуждае от реновиране и обновяване.
5. Необходимост от реновиране на детските площадки и обновяване на дворните съоръжения за игра.
6. Стабилно финансиране на системата на предучилищното образование и осигуряване на възможност за подобряване заплащането на непедагогическия персонал.

РАЗДЕЛ II УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ

2.1. Структура на училищното образование

На територията на Община Шумен през учебната 2017/2018 г. функционират 23 общински и държавни училища, 1 частно духовно училище.

Според информационната система на МОН, броят на учениците в дневна форма на обучение в общинските училища е 8430 и 1651 в държавните професионални училища, в задочна форма на обучение – 242 ученици, в самостоятелна форма на обучение – 182 ученици, във вечерна форма на обучение – 66 ученици, в индивидуална форма на обучение – 14 ученици.

Общинските училища са 19, в т. ч.: 2 начални, 9 основни, 5 средни, 2 профилирани и 1 професионална гимназия. От тях: 6 са „средищни“. Държавните училища са 4, в т. ч.: 4 професионални гимназии. В град Шумен общинските училища са 14, държавните – 4, частно 1, а в селата на общината училищата са 5.

За учебната 2017/2018 г., към месец януари 2018 г., общият брой ученици от I до XII клас в дневна форма на обучение в общинските училища е 8430, разпределени в 374 паралелки. Общият брой на учениците в първи клас е 762 ученици, разпределени в 36 паралелки, в шестнадесет училища (11 в гр. Шумен и 5 в села на община Шумен). Съгласно предоставени данни от ГРАО, родените деца на територията на община Шумен през 2011 г., които предстои да постъпят в първи клас през учебната 2018/2019 г. са 1005 по ПА/885 по НА; родените през 2012 г. – 988 по ПА/870 по НА; родените през 2013 г. – 968 по ПА/869 по НА, т. е. наблюдава се тенденция към намаляване броя на децата, които предстои да постъпят в училище.

В пет основни училища в селища на община Шумен през учебната 2017/2018 г. функционират 23 самостоятелни маломерни паралелки и 1 слята паралелка (ОУ „П. Волов“, с. Мадара). В пет училища от гр. Шумен функционират – 8 маломерни паралелки (по две паралелки в СУ „Сава Доброплодни“, СУ „Васил Левски“, СУ „Йоан Екзарх Български“ и по една паралелка в СУ „Панайот Волов“ и VI ОУ „Еньо Марковски“).

Осигурено е целодневно обучение на учениците от I до VII клас във всички шест средищни училища – общо 27 групи с 588 ученици и в останалите училища 68 групи с общ брой ученици в ЦДО – 1618 ученици. Във всички училища са създадени подходящи условия за обучение, осигурено е обедно хранене и транспорт на ученици, които са на целодневно обучение.

2.2. Образователни институции според степента на образование и съдържанието на подготовката:

2.2.1. Начални училища (I – IV клас включително)

На територията на община Шумен функционират две начални училища – НУ „Илия Р. Блъсков“ и НУ „Княз Борис I“

Таблица № 16 Брой ученици в дневна форма на обучение в началните училища:

Училище	учебна 2015/2016 г.		учебна 2016/2017 г.		учебна 2017/2018 г.					
	бр. паралелки	бр. ученици (дневна форма)	бр. паралелки	бр. ученици (дневна форма)	бр. паралелки	брой ученици (дневна форма)	Паралелки в I клас	Брой ученици	Групи ЦДО	Брой ученици
НУ „Илия Р. Блъсков“	16	364	16	359	16	356	4	91	3	81
НУ „Княз Борис I“	16	354	16	359	15	342	3	74	5	133

Общо	32	718	32	718	31	698	7	172	8	214
-------------	-----------	------------	-----------	------------	-----------	------------	----------	------------	----------	------------

Началните училища реализират значителен обхват на ученици и 100% пълняемост на паралелките. Запазват през последните години сравнително постоянен състав от ученици – около 350 в училище. Около 22 % от учениците в начален етап се обучават в двете начални училища. Материалната база, с която разполагат училищата, не позволява обаче осигуряване на възможност на всички ученици от начален етап за участие в целодневна организация на обучението. Училищата не разполагат с добра и функционална спортна база. Независимо от това през последните години се очертава тенденцията началното училище, като вид училище да бъде предпочитано от родителите за малките ученици. Изискването на нормативната уредба за преминаване към едноменен режим на обучение е предпоставка, която ще доведе до намаляване на броя на паралелките, респективно на учениците в тези училища.

Таблица № 17 Данни за педагогическия и непедагогическия персонал в началните училища:

Персонал	Общ брой	Образователно-квалиф. степен			Носител на ПКС:					Научна степен
		Специалист/ проф. бакалавър	бакалавър	магистър	I	II	III	IV	V	
Педагогически персонал	53		7	46	2	12	2	4	26	–
Непедагогически персонал	14	1	2	1						

Според данните в Таблица № 17, към 01.10.2017 г. с професионално-квалификационна степен от I-ва до V-та са 87 % от учителите в началните училища.

Таблица № 18 Възрастов състав на педагогически и непедагогически персонал:

	до 30 години (брой)	от 31 до 40 години (брой)	от 41 – до 50 години (брой)	от 51 до 60 години (брой)	над 61 години (брой)
Педагогически персонал	1	4	10	34	4
Непедагогически персонал	0	1	4	7	2

През последните години се наблюдава трайната тенденция за увеличаване на средната възраст на учителите. В по-голямата си част – около 70 % от педагогическия персонал е на възраст над 50 години. Едва 10 % от учителите са във възрастовата група под 40 години.

Таблица № 19 Справка за броя на педагогически и непедагогически персонал, навъриващ пенсионна възраст през периода 2018 – 2022 година

	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.
Педагогически персонал	5	3	9	17	1
Непедагогически персонал	0	2	2	2	2

През следващите пет години предстои да достигнат пенсионна възраст 35 начални учители от двете начални училища.

2.2.2. Основни училища (V-VII клас включително)

На територията на община Шумен функционират девет основни училища: четири в гр. Шумен - II ОУ „Д-р П. Берон“, III „Д. Благоев“, VI ОУ „Еньо Марковски“, IX ОУ „П. Волов“ и пет училища в селата на община Шумен – ОУ „В. Левски“, с. Градище, ОУ „П. Волов“, с. Мадара, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Царев брод, ОУ „Хр. Ботев“ с. Ивански, ОУ „Хр. Ботев“, с. Друмево.

Таблица № 20 Брой ученици в дневна форма на обучение в основните училища:

Училище	учебна 2015/2016 г.		учебна 2016/2017 г.		учебна 2017/2018 г.					
	бр. паралелки	бр. ученици (дневна форма)	бр. паралелки	бр. ученици (дневна форма)	бр. паралелки	брой ученици (дневна форма)	Паралелки в I клас	Брой ученици	Групи ЦДО	Брой ученици
II ОУ „Д-р Петър Берон“	20	438	20	430	21	471	4	95	12	309
III ОУ „Д.Благов“	30	710	30	700	30	723	5	113	8	209
VI ОУ „Е.Марковски“	8	175	8	158	7	154	1	14	7	145
IX ОУ „П. Волов“	14	289	13	266	13	236	1	26	5	110
ОУ „В. Левски“ - с. Градище	8	109	8	101	7	80	1	10	4	79
ОУ „Св.св. Кирил и Методий“ - с. Царев брод	8	126	8	129	7	113	1	16	5	113
ОУ „Н.Й.Вапцаров“ - с. Дибич (закрито 2017 г.)	4	65	4	61	0	0	0	0	0	0
ОУ „Христо Ботев“ - с. Друмево	8	108	8	108	7	99	1	12	4	99
ОУ „Христо Ботев“ - с. Ивански	8	155	8	146	7	127	1	16	4	91
ОУ „П. Волов“ - с. Мадара	7	93	6	78	6	67	1	11	2	42
Общо:	115	2268	113	2177	105	2070	16	313	51	1197

По данните в горепосочената *Таблица № 20*, като се има пред вид факта, че основно образование учениците получават след завършен седми клас, се очертава тенденция към намаляване на броя на учениците във всички основни училища с изключение на II ОУ „Д-р П. Берон“ и III ОУ „Д. Благоев“, гр. Шумен. Основно училище с най-малък брой ученици от първи до седми клас в гр. Шумен е VI ОУ „Еньо Марковски“. В това училище, което е средишно, за учебната 2017/2018 г. се реализира обучение в маломерна паралелка в първи клас. Независимо от факта, че VI ОУ „Еньо Марковски“ е единственото средишно училище за гр. Шумен, ако пред следващите две години се очертае тенденцията към намаляване броя на учениците в училището, при необходимост ще се предприемат действия към неговото преобразуване. Намаляването на броя на учениците в училищата от селата на територията на община Шумен би довело и до тяхното преобразуване в случай на невъзможност за самостоятелно функциониране, в съответствие с нормативната уредба. Отдалечеността на с. Друмево и с. Ивански от общинския център, както и заявеното желание на ръководствата на училищата и на родителите на учениците, децата им да се обучават в населените места до завършване на десети клас, са мотиви, които Общинска администрация използва и започна процедура по преобразуване на ОУ „Хр. Ботев“, с. Ивански и ОУ „Хр. Ботев“, с. Друмево в обединени училища от учебната 2018/2019 г.

Таблица № 21 Данни за педагогически и непедагогически персонал

Персонал	Общ брой	Образователно-квалиф. степен			Професионална квалиф. степен:					Научна степен
		Специалист/ проф. бакалавър	бакалавър	магистър	I	II	III	IV	V	
Педагогически персонал	217		49	168	7	51	2	26	47	
Непедагогически персонал	64	2	3	6						

Според данните в *Таблица № 21*, към 01.10.2017 г. с професионално-квалификационна степен от I-ва до V-та са 61 % от учителите в основните училища.

Таблица № 22 Възрастов състав на педагогически и непедагогически персонал

	до 30 години (брой)	от 31 до 40 години (брой)	от 41 – до 50 години (брой)	от 51 до 60 години (брой)	над 61 г. (брой)
Педагогически персонал	14	31	66	87	19
Непедагогически персонал	0	16	12	21	15

Наблюдава се трайна тенденция за увеличаване на средната възраст на учителите. В по-голямата си част – 49 % от педагогическия персонал е на възраст над 50 години. 6 % от учителите са във възрастовата група под 30 години.

Справка за броя на педагогически и непедагогически персонал, навършващ пенсионна възраст през периода 2018 – 2022 година по специалности и направления.

Таблица № 23

	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.
Педагогически персонал	5 НУП 1 Мат. 1 ФВС	5 НУП 4 Мат. 2 БЕЛ 1 Б	4 НУП 1 Мат. 1 Мат. и Инф. 3 БЕЛ	6 НУП 2 Мат. 3 БЕЛ 1 Б	3 НУП 1 Мат. 1 БЕЛ 1 ХФ 1 И 1 Техн. 1 ФМ
Непедагогически персонал	4	1	3	5	2

През следващите пет години предстои да се пенсионира общо 49 педагози, както следва: 23 начални учители, 9 учители по математика, 9 учители по БЕЛ, 2 учители по Биология, по един учител по: ФВС, математика и информатика, химия и физика, физика и математика, история, технологии от деветте основни училища на територията на община Шумен.

2.2.3. Средни училища (I-XII клас включително) и профилирани гимназии

На територията на община Шумен функционират пет средни училища: СУ „В. Левски“, СУ „Йоан Екз. Български“, СУ „П. Волов“, СУ „С. Доброплодни“ и СУ „Тр. Симеонов“ и две профилирани гимназии-ППМГ „Н. Попович“ и ПЕГ „Н. Вапцаров“. Всички те са в гр. Шумен.

Таблица № 24 Брой ученици в дневна форма на обучение в средните училища и профилирани гимназии

Училище	учебна 2015/2016 г.		учебна 2016/2017 г.		учебна 2017/2018 г.					
	бр. паралелки	бр. ученици (дневна форма)	бр. паралелки	бр. ученици (дневна форма)	бр. паралелки	брой ученици (дневна форма)	Паралелки в I клас	Брой ученици	Групи ЦДО	Брой ученици
СУ „В. Левски“	23	475	23	478	23	468	2	44	9	196
СУ „Йоан Екз. Български“	43	1021	46	1102	47	1113	4	84	9	195
СУ „П. Волов“	26	575	27	601	27	603	2	40	6	134
СУ „С. Доброплодни“	58	1443	60	1486	59	1487	4	97	9	191
СУ „Тр. Симеонов“	17	339	14	309	13	284	1	19	3	79
ППМГ „Н. Попович“	30	777	31	800	31	801	–	–	–	–
ПЕГ „Н. Вапцаров“	28	700	28	683	28	665	–	–	–	–

В двете профилирани гимназии и петте средни училища се реализира профилирано обучение, съобразено с нормативните изисквания, а така също и с желанията и интереса на учениците и техните родители. При спазване на изискванията на ЗПУО се наблюдава и тенденция към разкриване на професионални паралелки в средни училища. Картината на профилираното обучение по училища е следната:

Таблица № 25

	Училище	Форма на обучение	Профил
1.	ППМГ „Нанчо Попович“, гр. Шумен	Дневна форма	Профил: Математически Профил: Природни науки Профил: Икономическо развитие
2.	ПЕГ „Н. Й. Вапцаров“, гр. Шумен	дневна форма	Профил: Чужд език
3.	СУ „Сава Доброплодни“, гр. Шумен	дневна форма	профил: Чужд език профил: Изобразително изкуство профил: Музика професия: Танцьор
4.	СУ „Йоан Екзарх Български“, гр. Шумен	дневна форма	Профил: Хуманитарни науки
5.	СУ „Панайот Волов“, гр. Шумен	дневна форма	Профил: Софтуерни и хардуерни науки
6.	СУ „Васил Левски“, гр. Шумен	дневна форма вечерна форма	Профил: Софтуерни и хардуерни науки Профил: Икономическо развитие Профил Хуманитарни науки
7.	СУ „Трайко Симеонов“, гр. Шумен	дневна форма	Профил Физическо възпитание и спорт

В посочените училища на територията на община Шумен се реализира обучение в девет профила. Реализирането на обучение по един и същи профил в различни училища е свързано с избора на различни предмети за профилиращи. При спазване на изискванията на ЗПУО се въвежда и обучение по професия в средните училища. Независимо от разнообразието от профили в средните училища и профилирани гимназии, пред последните години се очертава тенденция за утвърждаване на маломерни паралелки в средните училища от град Шумен. (СУ „Сава Доброплодни“, СУ „Васил Левски“, СУ „Йоан Екзарх Български“ и СУ „Панайот Волов“). От учебната 2017/2018 г. за първи път в училища на територията на област Шумен се реализира обучение на ученици по профил „Физическо възпитание и спорт“ в СУ „Тр. Симеонов“, гр. Шумен. Това е първата стъпка към реализиране на обучение със спортна насоченост сред младите хора. Ангажимент на общинска администрация и всички отговорни институции в областта на спорта е да бъдат съпричастни към популяризиране, утвърждаване и развитие на профилираното обучение по различни спортни направления с участие на ученици от различни населени места.

Данни за педагогически и непедагогически персонал:

Таблица № 26

Персонал	Общ брой	Образователно-квалиф. степен			Професионална квалиф. степен:					Научна степен
		Специалист/ проф. бакалавър	бакалавър	магистър	I	II	III	IV	V	
Педагогически персонал	447	4	106	337	16	77	16	80	93	9
Непедагогически персонал	98	2	4	13						

Според данните в Таблица № 26, към 01.10.2017 г. с професионално-квалификационна степен от I-ва до V-та са 65 % от учителите в средните училища и профилирани гимназии.

Възрастов състав на педагогически и непедагогически персонал:

Таблица № 27

	до 30 години (брой)	от 31 до 40 години (брой)	от 41 – до 50 години (брой)	от 51 до 60 години (брой)	над 61 г. (брой)
Педагогически персонал	24	82	159	152	30
Непедагогически персонал	0	8	32	49	9

Наблюдава се трайна тенденция за увеличаване на средната възраст на учителите. 41 % от педагогическия персонал е на възраст над 50 години. 5 % са във възрастовата група под 30 години.

Справка за броя на педагогически и непедагогически персонал, навършващ пенсионна възраст през периода 2018 – 2022 година по специалности и направления.

Таблица № 28

	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.
Педагогически персонал	2 НУП 4 Мат. 1 ФВС 2 БЕЛ 2 Биология 2 Физика 2 Музика 1 Технологии 1 ИИ 1 Химия 1 РЕ	5 НУП 2 Мат. 1 БЕЛ 1 АЕ 2 Физика 1 Музика 1 История	3 НУП 1 Мат. 2 ФВС 1 Музика 1 Хореография 1 Химия 1 АЕ 2 НЕ	3 НУП 1 ФВС 4 БЕЛ 1 ИИ 1 Химия 1 НЕ	6 НУП 3 Мат. 1 ФВС 3 БЕЛ 1 Биология 1 Физика 1 Химия 1 АЕ
Непедагогически персонал	7	5	6	4	2

През следващите пет години предстои да се пенсионира общо 72 педагози, както следва: 19 начални учители, 10 учители по математика, 10 учители по БЕЛ, 3 учители по Биология, 5 учители по ФРС, 5 учители по физика, 4 учители по музика, 3 учители по немски език, 3 учители по английски език, 2 учители по изобразително изкуство, 4 учители по химия, по един учител по: руски език, хореография, технологии и история в средните училища и профилирани гимназии на територията на община Шумен.

Обобщение: Към момента се наблюдава стабилен прием на ученици в профилираните гимназии в град Шумен и дебалансиран прием на ученици в средните училища. Възможностите за въздействие в бъдеще:

- ✓ разкриване на нови профили и професии, предпочитани от родители и ученици, обвързани с потребностите на пазара на труда.
- ✓ недублиране на профили и професии в училищата на територията на община Шумен;
- ✓ преобразуване на част от тези училища в средищни;

- ✓ съобразяване на приема на ученици в училището с изискванията и за целодневна организация на обучението и едносменен режим на обучение след 2020 г.
- ✓ въвеждане на единна електронна система за прием на ученици в първи клас.

2.2.4. Професионални училища (VIII – XII клас)

Професионалното обучение се реализира в пет професионални гимназии на територията на община Шумен – общинска ПГССХТ и държавни ПГОХХТ „Проф. д-р Асен Златаров“, ПГИ, ПГСАГ и ПГМЕТТ „Христо Ботев“. Държавният план-прием в професионалните гимназии е съобразен с: интереса и нагласите на ученици и родители, съвременните тенденции за развитие на пазара на труда в региона, обезпеченост с квалифицирани педагогически специалисти и подходяща среда за учебна и практическа дейност, взаимодействие с бизнеса, а така също и с изискванията за осигуряване на условия за постепенен преход към едносменен режим на обучение. Една добра възможност за повишаване на обхвата на ученици в образователната система след завършено основно образование е преобразуване на основни училища в обединени училища с професионална насоченост. В момента тече процедура по преобразуване на две основни училища на територията на община Шумен в обединени.

Данни, свързани с обучението в професионалните гимназии за учебната 2017/2018 г.

Таблица № 29

№	Училище	Брой ученици VII-XII клас	Форми на обучение	професия	специалност
1.	ПГ МЕТТ "Хр.Ботев"	328 84 26	дневна, задочна, самостоятелна	Приложен програмист Техник на компютърни системи Техник на транспортна техника Машинен техник Електротехник Програмист Монтьор на енергийни съоръжения и инсталации	Приложно програмиране Компютърна техника и технологии Автотранспортна техника Машини и система ЦПУ Електрообзавеждане на транспортна техника Програмна осигуряване Топлотехника Автомобилна мехатроника
2.	ПГ по Строителство, архитектура и геодезия	369 98 10 10	дневна, задочна, дуална форма, самостоятелна	Дизайнер Електротехник Геодезист Стоителен техник Строител Организатор в дървообработването и производството на мебели	Интериорен дизайн Електрически инсталации Геодезия Строителство и архитектура Вътрешни облицовки и настилки Мебелно производство

3.	ПГ по Облекло.хранене и химич. технологии	323	дневна форма,	Ресторантьор	Производство и обслужване в заведения за хранене и развлечения Производство на кулинарни изделия и напитки Организация и технология на фризьорските услуги Конструирание, моделиране и технология на облекло от текстил Работник в производството на кулинарни изделия в заведения за хранене и развлечения Шивачество
		24	дневна форма за ученици със СОП,	Готвач Фризьор Моделиер – технолог на облеклото	
		17	самостоятелна	Работник в заведения за хранене и развлечения Шивач	
4.	ПГ по Селско стопанство и хранителни технологии	241	дневна, задочна, самостоятелна	Техник – технолог на качеството на храни и напитки Фермер Агроеколог Организатор на туристическа агентска дейност	Контрол на качество и безопасност на храни и напитки Производител на селскостопанска продукция Агроекология Селски туризъм
		60 16			
5.	ПГ по икономика	631	дневна, самостоятелна	Финансист Оперативен счетоводител Икономист Организатор интернет приложения	Банково дело Застрахователно и осигурително дело Оперативно счетоводство Икономика и мениджмънт Електронна търговия
		3			

От Таблица № 29 е видно, че броят на учениците, които се обучават в професионалните гимназии на територията на община Шумен е различен. Най-голям е интересът към професии и специалности в професионална гимназия по икономика и професионална гимназия по строителство, архитектура и геодезия. Само в една от професионалните гимназии (Професионална гимназия по строителство, архитектура и геодезия) се реализира дуална форма на обучение на учениците. Факт са ежегодните притеснения на ръководствата на училищата за реализиране на първоначално обявения план-прием във връзка най-вече с демографските проблеми. От друга страна по-слабия интерес към професионалното образование, както и спецификата на учебния процес правят професионалното образование не особено предпочитано от ученици и родители. Преобразуването на две от основните училища на територията на община Шумен и общо шест училища на територията на област Шумен в обединени, също е предпоставка за намаляване на броя на учениците в професионалните гимназии, а това от своя страна при необходимост би довело до преобразуване чрез сливане на част от професионалните гимназии. Ангажимент на общинска администрация, съвместно с институции, свързани с пазара на труда, потребителите на кадри със средно професионално образование активно да съдействат за популяризиране и развитие на професионалното образование в гимназиите на територията на община Шумен.

Данни за педагогически и непедагогически персонал:

Таблица № 30

Персонал	Общ брой	Образователно-квалиф. степен			Професионална квалиф. степен:					Научна степен
		Специалист/ проф. бакалавър	бакалавър	магистър	I	II	III	IV	V	
Педагогически персонал	193	4	29	160	5	23	2	18	31	3
Непедагогически персонал	63	2	1	4						

Според данните в Таблица № 30, към 01.10.2017 г. с професионално-квалификационна степен от I-ва до V-та са 40 % от учителите в професионалните гимназии.

Възрастов състав на педагогически и непедагогически персонал:

Таблица № 31

H	до 30 години (брой)	от 31 до 40 години (брой)	от 41 – до 50 години (брой)	от 51 до 60 години (брой)	над 61 г. (брой)
Педагогически персонал	8	32	61	73	19
Непедагогически персонал	2	2	18	28	13

Наблюдава се трайна тенденция за увеличаване на средната възраст на учителите. 47 % от педагогическия персонал е на възраст над 50 години. 4 % са във възрастовата група под 30 години.

Справка за броя на педагогически и непедагогически персонал, навършващ пенсионна възраст през периода 2018 – 2022 година по специалности и направления.

Таблица № 32

	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.
Педагогически персонал	1 Мат. 3 БЕЛ 2 Биология 1 химия 1 инф. техн. 1 проф. напр.	1 Мат. 1 физика 1 философия 2 история 1 НЕ. 5 проф. напр.	1 БЕЛ 1 АЕ 1 инф. техн. 1 проф. напр.	1 Мат. 1 БЕЛ 1 Биология 2 инф. техн. 2 проф. напр.	1 Мат. 1 химия 1 история 3 проф. напр.
Непедагогически персонал	10	2	2	2	3

През следващите пет години предстои да се пенсионира общо 37 педагози, както следва: 4 учители по математика, 5 учители по БЕЛ, 3 учители по Биология, 3 учители по история, 2 учители по химия, 4 учители по инф. технологии, 12 учители по проф. подготовка, по един учител по: физика, немски език, английски език и философия в професионалните гимназии на територията на община Шумен.

2.3. Организация на учебен процес през учебната 2017/2018 г.

Таблица № 33

№	Училище	Населено място	Режим на обучение		Столово хранене чрез кетъринг
			една смяна	две смени	
1.	НУ „Илия Р. Блъсков“	Шумен		да	да
2.	НУ „Княз Борис I“	Шумен		да	да
3.	II ОУ „Д-р Петър Берон“	Шумен		да	да
4.	III ОУ „Димитър Благоев“	Шумен		да	да
5.	VI ОУ „Еньо Марковски“	Шумен	да		да
6.	IX ОУ „Панайот Волов“	Шумен		да	да
7.	СУ „Васил Левски	Шумен		да	да
8.	СУ „Йоан Екзарх Български“	Шумен		да	да
9.	СУ „Панайот Волов“	Шумен		да	да
10.	СУ „Сава Доброплодни“	Шумен		да	да
11.	СУ „Трайко Симеонов“	Шумен	да		да
12.	ПЕГ „Н.Й.Вапцаров“	Шумен		да	
13.	ППМГ „Нанчо Попович“	Шумен		да	
14.	ОУ „Васил Левски“	с. Градище	да		да
15.	ОУ „Христо Ботев“	с. Друмево	да		да
16.	ОУ „Христо Ботев“	с. Ивански	да		да
17.	ОУ „Панайот Волов“	с. Мадара	да		да
18.	ОУ „Св.св. Кирил и Методий“	с. Царев брод	да		да
19.	ПГССХТ	Шумен	да		
20.	ПГИ	Шумен		да	
21.	ПГМЕТТ „Христо Ботев“	Шумен	да		
22.	ПГОХХТ „Проф. д-р Асен Златаров“	Шумен	да		
23.	ПГСАГ	Шумен	да		

2.4. Материална база и сграден фонд

2.4.1. Данни за материалната база

Всички училища на територията на община Шумен разполагат със сравнително добра материална база, която периодично се поддържа и обновява със средства от делегираните бюджети на училищата и Община Шумен.

В обобщен вид, предоставената от директорите на училищата информация относно осъществяване на целодневна организация на дейностите в училищното образование и възможността за преминаване на едносменен режим на обучение, е показана в *Таблица № 34*:

Таблица № 34

Населено място	Училище	Брой налични класни стаи / брой специализирани кабинети/ брой паралелки за 2017/2018 г.	Групи на ЦДО за 2017/2018 г.	Осигуреност със стаи за паралелките и възможност за едносменен режим на работа на училището към 2018 г.	Кабинети за приобщаващо образование	
					Логопедичен кабинет	Ресурсен кабинет
гр. Шумен	НУ "Княз Борис I"	12 /0/15	5	не	да	да
гр. Шумен	НУ "Илия Р. Блъсков"	11/0/16	3	не	да	да
гр. Шумен	II ОУ "Д-р П. Берон"	21/2/21	12	да	да	да
гр. Шумен	III ОУ "Димитър Благоев"	23/4/30	8	не	да	да
гр. Шумен	VI ОУ "Еньо Марковски"	9/5/7	7	да	-	да
гр. Шумен	IX ОУ "П.Волов"	3/11/12	5	да	да	да
гр. Шумен	СУ "Васил Левски"	22/10/26	9	да	-	да
гр. Шумен	СУ "Йоан Екзарх Български"	23/11/47	9	не	да	да
гр. Шумен	СУ "П.Волов"	22/13/27	6	да	-	да
гр. Шумен	СУ "С. Доброплодни"	28/9/59	9	не	-	-
гр. Шумен	СУ "Трайко Симеонов"	22/26/14	3	да	да	да

гр. Шумен	ППМГ "Н. Попович"	17/9/31	0	не	-	-
гр. Шумен	ПЕГ "Н. Вапцаров"	17/11/28	0	да	-	-
гр. Шумен	ПГОХХТ "Проф. д-р Асен Златаров"	18/7/14	0	да	-	-
гр. Шумен	ПГ по икономика	15/5/26	0	не	-	-
гр. Шумен	ПГССХТ	17/10/12	0	да	-	-
гр. Шумен	ПГСАГ	33/39/22	0	да	-	-
гр. Шумен	ПГМЕТТ "Христо Ботев"	18/24/20	0	да	-	-
с. Градище, общ. Шумен	ОУ "В. Левски"	8/4/7 парал.	4	да	-	да
с. Мадара, общ. Шумен	ОУ "П. Волов"	8/3/6 парал.	2	да	-	да
с. Царев брод, общ. Шумен	ОУ "Св. Св. Кирил и Методий"	8/3/7 парал.	5	да	-	да
с. Ивански, общ. Шумен	ОУ "Хр. Ботев"	8/0/7	4	да	-	-
с. Друмево, общ. Шумен	ОУ "Хр. Ботев"	8/3/7 парал.	4	да	-	-

За всички основни училища от населените места на територията на община Шумен, както и за четири от професионалните гимназии в гр. Шумен образователната инфраструктура позволява осъществяване на едносменен режим на обучение и целодневна организация на учебния ден в основните училища.

Професионална гимназия по икономика в гр. Шумен при преминаване на едносменен режим на обучение и запазване на добър прием и през следващите учебни години ще се нуждае от до 3 класни стаи, които могат да се обособят в използваемата част от сградата на училището.

Три от основните училища (II ОУ „Д-р П. Берон“, VI ОУ „Еньо Марковски“, IX ОУ „П. Волов“) и три от средни училища (СУ „П. Волов“, СУ „Тр. Симеонов“, СУ „В. Левски“, чиято образователна инфраструктура предстои да бъде реновирана със средства по ОП „Региони в растеж“) в гр. Шумен могат да преминат безпроблемно на едносменен режим на обучение и целодневна организация на учебния ден. За СУ „Тр. Симеонов“, гр. Шумен 34 стаи в западното крило на сградата ще бъдат неизползваеми от училището

Ръководството на НУ „Княз Борис I“, Шумен, което в момента е на двусменен режим на обучение предвижда балансиране на училищния прием, с цел използване на наличния сграден фонд за едносменно обучение и пълноценна целодневна организация на учебния ден. Училището се нуждае от физкултурен салон.

III ОУ „Д. Благоев“, СУ „С. Доброплодни“, СУ „Йоан Екзарх Български“ и НУ „Ил. Р. Блъсков“ в гр. Шумен при запазване на броя паралелки за училищен и/или държавен прием, не биха могли да преминат на едносменен режим на обучение при наличната материална база към момента.

Профилираните гимназии – ППМГ „Н. Попович“ и ПЕГ „Н. Вапцаров“, гр. Шумен, (*чийто държавен прием е 5 – 6 паралелки прием след 7 клас всяка година и две паралелки 5 клас за ППМГ „Н. Попович“*), ще се нуждаят от определен брой класни стаи за преминаване на едносменен режим на обучение, които биха могли да се осигурят чрез съществуващия сграден фонд в района на училищата.

Обобщение:

➤ Деветнадесет от училищата на територията на община Шумен биха могли да преминат на едносменен режим на обучение до 2020/2021 г. като използват наличната материална база на училището, чрез редуциране на приема на ученици – училищен и/или държавен прием.

➤ Две училища – НУ „Ил. Р. Блъсков“ и III ОУ „Д. Благоев“, с основен мотив преходът към едносменен режим на обучение с последващи промени на броя педагогически персонал да не стресира педагогическата колегия, биха могли да организират преминаване на едносменно обучение в училището след 2022/2023 г. при наличната материална база и редуциране на училищния прием.

➤ Две от училищата - ППМГ „Н. Попович“ и СУ „С. Доброплодни“ считат за целесъобразно преминаването на едносменен режим на обучение, след предоставяне за ползване на допълнителни класни стаи в прилежащи или други сгради без съществено да редуцират приема на ученици.

2.4.2. Други данни за материална среда в училищата:

Таблица № 35

Училище	Населено място	Спортна база			Библиотечно-информационно обезпечаване	Мед. кабинет
		Наличие на физкултурен салон	Наличие на спортна площадка	Осигуреност със спортни съоръжения		
НУ „Илия Р. Блъсков“	Шумен	да	да	да	-	да
НУ „Княз Борис I“	Шумен	-	да	да	да	да
II ОУ „Д-р Петър Берон“	Шумен	да	да	да	да	да
III ОУ „Димитър Благоев“	Шумен	-	да	да	да	да

VI ОУ „Еньо Марковски“	Шумен	да	-	-	да	да
IX ОУ „Панайот Волов“	Шумен	да	да	да	-	да
СУ „Васил Левски“	Шумен	да	да	да	да	да
СУ „Йоан Екзарх Български“	Шумен	да	да	да	да	да
СУ „Панайот Волов“	Шумен	да	да	да	да	да
СУ „Сава Доброплодни“	Шумен	да	да	да	да	да
СУ „Трайко Симеонов“	Шумен	да	да	да	да	да
ПЕГ „Н.Й.Вапцаров“	Шумен	да	да	да	да	да
ППМГ „Нанчо Попович“	Шумен	да	да	да	да	да
ОУ „Васил Левски“	с. Градище	-	да	да	да	-
ОУ „Христо Ботев“	с. Друмево	пригодени класни стаи	да	да	-	-
ОУ „Христо Ботев“	с. Ивански	-	да	-	-	-
ОУ „Панайот Волов“	с. Мадара	да	да	да	да	-
ОУ „Св.св. Кирил и Методий“	с. Царев брод	да	да	да	да	-
ПГССХТ	Шумен	да	да	да	да	да
ПГИ	Шумен	да	да	да	да	да
ПГМЕТТ „Христо Ботев“	Шумен	да	да	да	да	да
ПГОХХТ „Проф. д-р Асен Златаров“	Шумен	да	да	-	да	да

ПГСАГ	Шумен	да	да	да	да	да
-------	-------	----	----	----	----	----

От данните в Таблица № 35 е видно, че две училища в гр. Шумен – Ш ОУ „Д. Благоев“ и НУ „Княз Борис I“, както и ОУ „Хр. Ботев“, с. Ивански и ОУ „В. Левски“, с. Градище не разполагат с физкултурен салон за учебни занятия по ФВС. Във всички общински училища са изградени и оборудвани спортни площадки, но се нуждаят от реновиране. Във всички училища в гр. Шумен функционират и медицински кабинети.

2.5. Транспорт

Община Шумен е една от общините в България, която прилага централизирано управление за организирането на транспорта на деца и ученици за образователно-възпитателните заведения в училищната и извънучилищна дейност.

Училищните автобуси на Община Шумен се използват за превоз на деца и ученици от населени места, където няма функциониращи училища до средищните училища, намиращи се в границите на общината. Осигурен е собствен транспорт и на: ученици от основни и средни училища, от профилирани и професионални гимназии на територията на общината, на ученици обучаващи се на две смени.

Собственият превоз на деца от предучилищна възраст и ученици от 1-12 клас се реализира от 10 училищни автобуси по 11 направления, около 50 курса.

Със специализиран транспорт за собствена сметка се превозват ученици за СУ „Трайко Симеонов“, гр. Шумен и ОУ „Панайот Волов“, с. Мадара. Осигурен е безплатен транспорт по транспортна схема на учениците от профилирани и професионални гимназии на територията на общината, както и на учениците, които пътуват ежедневно до най-близкото училище, в което се обучават за придобиване на квалификация по професия от населените места на общината и от други общини от 01.01.2018 г. с външни превозвачи, сключили договори с общините.

На 30.01.2014 г са приети: ПРАВИЛА за реда за ползване на училищните автобуси, предоставени от МОН на Община Шумен за превоз на деца и ученици с РЕШЕНИЕ № 617 по протокол №33 от заседание на Общински съвет. Училищните автобуси, освен за безплатен превоз на правоимащи по Наредба на министъра на финансите, могат да се използват за превози с образователни цели на територията на страната извън утвърдените маршрути, обслужващи безплатния превоз на деца и ученици в следните случаи: провеждане на учебно-опозвателната дейност с деца и ученици; участие в олимпиади, състезания, фестивали, концерти, конференции на деца, ученици и педагози; участие в културни мероприятия на деца, ученици и педагози; участие в образователни проекти; организирани посещения на бази за отдих, лагери за деца, ученици и педагози; квалификационна дейност деца и ученици, на педагогически и непедagogически персонал; честване на официални и неофициални празници; провеждане на поправителни сесии; дейности, свързани с посрещане и участие в мероприятия на гости на образователните институции и Община Шумен; дейности, свързани с прояви на културни, младежки и спортни организации от община Шумен; дейности, свързани с организация на учебния процес на образователните институции; превоз на деца и ученици със СОП и техните придружители и др. Ползвателите на превозите по допълнителни маршрути/извън утвърдените маршрути, обслужващи безплатния превоз на децата и учениците/ с училищните автобуси на Община Шумен и ползвателите на свободните места в автобусите при необходимост възстановяват разходите за превоза.

Таблица № 36

Безплатен транспорт на	Безплатен транспорт на	Специализиран транспорт за	Превоз по допълнителни
------------------------	------------------------	----------------------------	------------------------

ученици за средишни училища	ученици по транспортна схема	училища на територията на Община Шумен с фирми-превозвачи	маршрути, съгласно приети: ПРАВИЛА за реда за ползване на училищните автобуси
IX ОУ „Панайот Волов“, гр.Шумен	СУ „Панайот Волов“, гр.Шумен	СУ „Трайко Симеонов“, гр.Шумен	Училища
ОУ „Св.св.Кирил и Методий“, с.Царев брод	СУ „Йоан Екзарх Български“, гр.Шумен	ОУ „Панайот Волов“, с.Мадара	Детски градини
ОУ „Васил Левски“, с.Градище	СУ „Сава Доброплодни“, гр.Шумен		Културни институции
VI ОУ „Еньо Марковски“, гр.Шумен	СУ „Васил Левски“, гр.Шумен		Други
ОУ „Христо Ботев“, с.Друмево	ПГОХХТ „Проф. Д-р Асен Златаров“, гр.Шумен		
	ПГССХТ, гр.Шумен		
	ПГИ, гр.Шумен		
	ПГСАГ, гр.Шумен		
	ПГМЕТТ „Христо Ботев“, гр.Шумен		
	ППМГ „Нанчо Попович“, гр.Шумен		
	ПЕГ „Никола Вапцаров“, гр.Шумен		

Таблица № 37

№	Училище	Населено място	Осигурен транспорт - брой пътуващи ученици	
			учебна 2016/2017 г.	учебна 2017/2018 г.
1.	НУ „Илия Р. Блъсков“	Шумен		
2.	НУ „Княз Борис I“	Шумен		
3.	II ОУ „Д-р Петър Берон“	Шумен	24	21
4.	III ОУ „Димитър Благоев“	Шумен		
5.	VI ОУ „Еньо Марковски“	Шумен		26
6.	IX ОУ „Панайот Волов“	Шумен	104	81
7.	СУ „Васил Левски	Шумен		
8.	СУ „Йоан Екзарх Български“	Шумен	11	16
9.	СУ „Панайот Волов“	Шумен	13	15
10.	СУ „Сава Доброплодни“	Шумен	13	9
11.	СУ „Трайко Симеонов“	Шумен	41	34
12.	ПЕГ „Н.Й.Вапцаров“	Шумен	1	2
13.	ППМГ „Нанчо Попович“	Шумен	1	8
14.	ОУ „Васил Левски“	с. Градище	75	56
15.	ОУ „Н.Й.Вапцаров“	с. Дибич	44	0
16.	ОУ „Христо Ботев“	с. Друмево	18	17
17.	ОУ „Христо Ботев“	с. Ивански		
18.	ОУ „Панайот Волов“	с. Мадара	30	18
19.	ОУ „Св.св. Кирил и Методий“	с. Царев брод	75	70
20.	ПГССХТ	Шумен	33	85
21.	ПГИ	Шумен	21	47
22.	ПГМЕТТ „Христо Ботев“	Шумен	16	45
23.	ПГОХХТ „Проф. д-р Асен Златаров“	Шумен	37	83
24.	ПГСАГ	Шумен	22	39

Наблюдава се тенденция към увеличаване броя на пътуващите ученици по транспортна схема, както и общия брой пътуващи по години. За учебната 2017-2018 година по транспортна схема пътуват 317 ученици от 8-12 клас от професионални и профилирани гимназии

и средни училища, с 301 ученика повече от учебната 2014 – 2015 г. Намалява се броя на превозените ученици със специализиран превоз или със собствен превоз във връзка с промяната в нормативната уредба, регламентираща безплатен превоз на ученици от населени места, в които няма училище до населени места с училища до завършване на средно образование.

Училищните автобуси са със сравнително голям пробег и непрекъснато се нуждаят от поддържане в техническа изправност. Задължително и строго се спазват действащите към дадения момент нормативни изисквания както за автобусите, така и за квалификацията и документите на водачите, за да се осъществява безопасен транспорт за децата и учениците.

Средствата за транспорт на деца и ученици са осигурени от МОН/републиканския бюджет, но при необходимост дейността се дофинансира от общинския бюджет. Разходите за издръжка на автопарка на училищните автобуси включват: горива и смазочните материали, застраховки, технически прегледи, гуми, акумулатори и др.

По национални програми на Община Шумен са предоставени 9 училищни автобуса в периода 2005-2009 г. и 1 училищен автобус през 2014 г.

Таблица № 38

ОБЩ ПРОБЕГ НА УЧИЛИЩНИТЕ АВТОБУСИ В КИЛОМЕТРИ				
Година				
2013	2014	2015	2016	2017
9 автобуси	9 автобуси	10 автобуси	10 автобуси	10 автобуси
242 955 км	210 046 км	275 197 км	263 564 км	240 746 км

Таблица № 39 Възрастна сруктурата на 10 училищни автобуси на Община Шумен - към януари, 2018 година

№ по ред	Община	Населено място	Училище	Училищен автобус	Години на експлоатация на МПС	Брой места на МПС
1.	Шумен	гр. Шумен	IX ОУ "Панайот Волов"	Хюндай Каунти	12 г 3 м 26.10.2005	15+1
2.	Шумен	гр. Шумен	IX ОУ "Панайот Волов"	Отойол Е 27.14	8 г. 9 м. 09.04.2009	27+1

3.	Шумен	гр. Шумен	IX ОУ "Панайот Волов"	Исузу Евро Тюркоаз	8 г. 2 м. 24.11.2009	32+1
4.	Шумен	с. Градище	ОУ "Васил Левски"	Исузу Евро Тюркоаз	9 г. 4 м. 19.09.2008	32+1
5.	Шумен	с. Градище	ОУ "Васил Левски"	Исузу Евро Тюркоаз	9 г. 4 м. 19.09.2008	32+1
6.	Шумен	с. Царев брод	ОУ "Св.св. Кирил и Методий"	Пежо Боксер 2.2 D	12 г. 5 м. 16.08.2005	11+1
7.	Шумен	с. Царев брод	ОУ "Св.св. Кирил и Методий"	Исузу Тюркоаз	10 г. 5 м. 16.08.2007	32+1
8.	Шумен	гр. Шумен	VI ОУ "Еньо Марковски"	Исузу Класик	12 г. 7 м. 20.06.2005	27+1
9.	Шумен	с. Друмево	ОУ "Христо Ботев"	Фолксваген Крафтър	3 г. 2 м. 04.11.2014	10+1
10.	Шумен	гр. Шумен	ПГССХТ	Отойол Е 27.14	9 г. 1 м. 09.12.2008	27+1

Ежегодната работа на училищен автобус е около 25-30 хиляди километра, но критичен за този вид транспорт е неговата възраст. Така че в периода 2018 – 2023 година е необходимо да се обнови автопарка на училищните автобуси и значителна част от автобусите при необходимост и в съответствие с нормативната уредба.

2.6. Здравно обслужване в училищата

Медицинското обслужване в училищата в гр. Шумен се осъществява в 18 разкрити и оборудвани здравни кабинети. 23 специалисти по здравни грижи /медицински фелдшери и медицински сестри/ обслужват 10081 ученици в училищата в гр. Шумен. Медицинските специалисти от здравните кабинети осъществяват следните дейности: профилактика и промоция на здравето; оказване на спешна помощ при инциденти; наблюдение на физическото развитие и определяне физическата способност на учениците; организиране и провеждане на програми за здравно образование; участие в регионални и национални здравни програми и проекти; участие в подготовката, подбора и провеждане на профилактични и протиепидемични дейности за предотвратяване възникването и ограничаване разпространението на заразните и паразитните заболявания; регистриране здравното състояние на учениците в здравно-профилактични карти и изготвяне на анализ въз основа на данните, получени от личния лекар. За тази цел работещите в здравните кабинети поддържат постоянна връзка с личните лекари и имат актуална информация за здравословното състояние на подрастващите и проведените имунизации. Медицинските

специалисти имат и ангажимента да проследяват и контролират факторите на средата, в която се обучават учениците, учебния режим, храненето и спортната дейност.

2.7. Осигуряване сигурността на учениците в училище

Във всички училища, с изключение на ОУ „Хр. Ботев“, с. Друмево е осигурено видеонаблюдение на възлови точки от района на училищните сгради. В 19 от училищата е осигурен специален пропускателен режим с общо 31 охранители. В 16 от училищата дежурни учители и помощен персонал се включват в пропускателния режим на образователните заведения.

2.8. Финансиране

Справка за числеността на персонала, достигнати СБРЗ, планиран бюджет за периода 2016-2018 година

Таблица № 40

Планиран бюджет	2016	2017	2018
държ. дейност	14085714	15947987	18418485
дофинансиране на държавна дейност с местни приходи - мал. паралелки	58222	42615	0
местна дейност			
ОБЩО БЮДЖЕТ	14143936	15990602	18418485
реализиран прех. остатък от ЕРС	501285	447493	503839
собствени приходи - наеми	113600	99990	95196
Ръст на СБРЗ	751,58	813,12 (8,2%)	986,84 (21,4%)
Численост на персонала	897,6	935,38	934,2

Ръст на бюджет държ. дейност	113,22%	15,49%
------------------------------	---------	--------

Училищното образование се финансира изцяло от държавния бюджет. Държавното финансиране се осигурява на база определени показатели, които включват брой ученици, записани в учебните заведения, брой групи и брой институции и утвърдени стандарти с Решение на МС. Чрез държавното финансиране се осигуряват средства за работни заплати, осигурителни вноски, квалификация на персонала, разходи по ЗЗБУТ, както и цялостната издръжка на дейностите и материалната база.

На база на отчетните данни около 85% от разходите по план се разходват за трудови възнаграждения. В последните години се наблюдава трайна тенденция на повишаване на % на разходите за трудови възнаграждения спрямо извършваните разходи за издръжка. За подобряване и издръжка на материалната база остават все по-малко средства.

В риск от намаляване на учениците и предпоставка за работа в маломерни и слети паралелки са училища в малките населени места. Динамиката в движението на учениците през годината, тенденцията на намаляване на броя им в някои от институциите, неравномерното разпределение спрямо използвания сграден фонд, създава предпоставка за трудно планиране и предвиждане на необходимите средства за осигуряване на основните дейности в системата по институции. На ниво община е необходимо да се приложат механизми за създаване на резерв за неотложни разходи, търсене на начини за финансово подпомагане за ремонтни дейности на материалната база от общински приходи.

Освен основните средства по стандарти общинските образователни институции се финансират и по национални програми и проекти, както и получават целеви средства през годината, както следва: стипендии, учебници и учебни помагала, средства за транспорт на педагогически специалисти, средства за възстановяване на обезщетения на персонала, за осигуряване на заместници, ИКТ, за деца и ученици с изяви дарби, за деца и ученици от уязвими групи, с трудности за достигане на образователни резултати и т.н.

През последните години държавата изцяло осигури средства за целодневна организация на учебен процес на учениците до седми клас включително (след приключване на проекта за средишни училища), осигуряване на средства за психолози и педагогически съветници, осигурен безплатен транспорт на всички учащи до 12 клас и в професионални гимназии пътуващи до най-близкото населено място, в което има съответното училище. От 2018 г. допълнително финансиране се осигурява за професионални гимназии и професионални паралелки имащи специалности по „защитени професии“. От 2018 г. частично от държавния бюджет се финансират и дейностите по кариерно ориентиране и консултиране на деца и ученици.

Изводи:

1. Тенденция към намаляване на броя на учениците в община Шумен.
2. Дисбаланс в училищния прием на ученици в I и V клас в училищата в град Шумен, несъобразен с възможностите на сградния фонд за целодневно обучение.
3. Тенденция за увеличаване на обучението в слети паралелки в училищата от селата.
4. Необходимост от осъвременяване на материалната база на училищата в селата на община Шумен.
5. Създаване на привлекателна образователна среда за иновативна дейност на учениците в свободното от учебни занятия време.
6. Необходимост от осъвременяване на спортната база - изграждане на физкултурни салони, спортни площадки.

7. Навършване на пенсионна възраст на приблизително 20 % от учителите по различни специалности и направления в следващите 5 години.
8. Необходимост от разработване на мерки за предотвратяване на евентуален дефицит на педагогически кадри.
9. Необходимост от обновяване на автобусния парк на Община Шумен, свързан с превоз на ученици.

РАЗДЕЛ III

ИЗВЪНУЧИЛИЩНИ ИНСТИТУЦИИ – ЦПЛР

3.1. Центрове за подкрепа за личностно развитие

В центрoвете за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР) се осъществява обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, която включва:

1. занимания по интереси за развитие на интересите, способностите и компетентностите на децата и учениците в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта и изяви по интереси чрез организирани обучителни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности на общинско, областно, национално и международно равнище, включително през ваканциите;
2. кариерно ориентиране на учениците чрез информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда подпомагане;
3. педагогическа и психологическа подкрепа, включително дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
4. осигуряване на общежитие - настаняване на ученици от 8 до 12 клас от всички населени места от територията на общината и осигуряване на условия за организиране и провеждане на самоподготовка на учениците; провеждане на консултации по учебни предмети и индивидуална работа;
5. поощряване с морални и материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност;
6. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
7. логопедична работа - превенция на комуникативните нарушения и на обучителни трудности диагностика на комуникативните нарушения, корекционно-терапевтична дейност, консултативна дейност с учители и родители;

Дейностите в центрoвете за подкрепа за личностно развитие, насочени към развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата на децата и учениците в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, се провеждат като: индивидуална работа; работа в различни организационни педагогически форми; масови прояви и публични изяви. Групите за обучение са постоянно действащи, временнодействащи през учебната година, временно действащи през ваканциите.

От учебната 2017/2018 г. формите от ОШИ „Анастас Стоянов“ са насочени към ЦПЛР-ОДК и двете структури са обединени. Дейността на ЦПЛР-ОДК се разшири с преминаването на логопеди, психолози и кариерни консултанти. В *Таблица № 41* са посочени основните дейности.

Таблица № 41

<i>ЦПЛР</i>	<i>Област</i>	<i>Профил</i>
ЦПЛР-УСШ „Хан Крум“	Спорт	
ЦПЛР - ОДК	Науки и технологии	Природоматематически Приложно-технически Хуманитарно -обществен
	Изкуства	Литературно творчество Изобразително и приложно изкуство театрално изкуство Танцово изкуство Музикално изкуство
	психологическа подкрепа логопедична работа	
	кариерно ориентиране	

В Таблица № 42 са посочени натуралните показатели за учебните 2016/2017 и 2017/2018 г.

Таблица № 42 Натурални показатели – брой групи, брой ученици, общ брой персонал/брой учители

учебна 2015/2016 година				учебна 2016/2017 година			учебна 2017/2018 година				
Извън училищни институции	Брой групи	Брой ученици	Общ брой персонал /Брой учители		Брой групи	Брой ученици	Общ брой персонал/ Брой учители		Брой групи	Брой ученици	Общ брой персонал / Брой учители
ЦПЛР-ОДК	83	1217	21,5/13,5	ЦПЛР-ОДК	84	1179	22,5/13,5	ЦПЛР-ОДК	187	1362	53/14
ЦПЛР - УСШ	75	1203	13/12	ЦПЛР - УСШ	68	1073	14/13	ЦПЛР - УСШ	72	1159	14/13
СО „Младо	-	77	8/4,75	СО „Младос	-	77	9,25/5	СО „Младо	-	80	9,5/5

СТ“				Т“				СТ“			
СО № 2	-	126		СО № 2	-	126	14/7	СО № 2	-	149	14/7

3.2. Подрепа на деца и ученици с изявени дарби

Община Шумен стимулира и подкрепя морално и материално творческите изяви на даровити деца и ученици чрез проведени конкурси, спортни състезания, индивидуални награждавания за деца с високи постижения на областни и национални конкурси. Ежегодно с Решение на Общински съвет се приема Програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби от държавни и общински училища и насърчаване на творческите заложби и потребности на студенти в община Шумен - изплащат се стипендии и финансово се подпомагат таланти деца и ученици.

Таблица № 43

2015			2016 г.			2017 г.		
стипендия	5 ученици	Област наука-5; Област спорт-2.	стипендия	7 ученици	Област наука- 2; Област изкуство-3; Област спорт-2.	стипендия	5 ученици	Област наука- 1; Област изкуство-2; Област спорт-2.
Еднократна финансово подпомагане	28 ученици	Област наука-3; Област изкуство-25.	Еднократна финансово подпомагане	22 ученици	Област наука – 4; Област изкуство-22; Област спорт-1.	Еднократна финансово подпомагане	37 ученици	Област наука – 7; Област изкуство-24; Област спорт-6.

3.3. Осигуряване с кадри

Таблица № 44 Данни за учебната 2017/2018 г. – Брой персонал по степен на образование

Извън училищни институции	Персонал	Общ брой	Образователно-квалиф. степен			Носител на ПКС:					Научна степен
			Специалист/ проф.	бакалавър	магистър	I	II	III	IV	V	

			бакалавър								
ЦПЛР-ОДК	Педагогически персонал	39		10	27	1	2	-	3	4	-
	Непедагогически персонал	14		3	2						-
ЦПЛР-УСШ	Педагогически персонал	15	2	6	7	-	-	-	3	2	-
	Непедагогически персонал	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
СО „Младост“	Педагогически персонал	5	-	1	4	1	1	-	-	-	-
	Непедагогически персонал	5	1	-	1	-	-	-	-	-	-
СО № 2	Педагогически персонал	7	-	1	6	-	-	-	-	-	-
	Непедагогически персонал	7	-	-	1	-	-	-	-	-	-
ПГССХТ	Педагогически персонал	6	-	1	5	-	-	-	-	-	-
	Непедагогически персонал	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-

Таблица № 45 Възрастов състав на педагогически и непедагогически персонал

Извън училищни институции	Персонал	Персонал				
		до 30 г. (брой)	от 31 до 40 г. (брой)	от 41 – до 50 г. (брой)	от 51 до 60 г. (брой)	над 61 г. (брой)
ЦПЛР-ОДК	Педагогически персонал	3	7	10	14	5
	Непедагогически персонал	-	1	2	8	3
ЦПЛР-УСШ	Педагогически персонал	-	3	3	5	4
	Непедагогически персонал	-	-	-	1	-
СО „Младост“	Педагогически персонал	-	-	2	3	-
	Непедагогически персонал	-	1	-	3	1
СО № 2	Педагогически персонал	-	1	1	2	3
	Непедагогически персонал	-	1	2	2	2
ПГССХТ	Педагогически персонал	-	1	4	1	-
	Непедагогически персонал	-	-	1	-	-

Наблюдава се трайна тенденция за увеличаване на средната възраст на учителите. 92 % от педагогическия персонал е на възраст над 50 години.

Таблица № 46 - Справка за броя на педагогически и непедагогически персонал, навършващ пенсионна възраст през периода 2018 – 2022 година

Извън училищни институции	Персонал	Персонал				
		2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.

ЦПЛР-ОДК	Педагогически персонал	2	-	1	1	-
	Непедагогически персонал	-	1	-	3	2
ЦПЛР-УСШ	Педагогически персонал	3	1	2	-	1
	Непедагогически персонал	-	-	-	-	-
СО „Младост“	Педагогически персонал	-	1	-	-	-
	Непедагогически персонал	1	-	-	-	-
СО № 2	Педагогически персонал	2	1	1	-	-
	Непедагогически персонал	-	-	-	1	-
ПГССХТ	Педагогически персонал	-	-	-	-	-
	Непедагогически персонал	-	-	-	-	-

В община Шумен общата подкрепа – осигуряването на общежитие се осъществява в две самостоятелни общежития - Средношколско общежитие „Младост” и Средношколско общежитие № 2, както и в общежитията към ПГССХТ и ПГСАГ. В общежитията се настаняват ученици от 8 до 12 клас от населени места както от община Шумен, така и от други общини. В *Таблица № 47* са представени Данни за броя на учениците по общини, училища и класове за учебните 2016/2017 и 2017/2018 години.

Данни за броя на учениците по общини, училища и класове за учебните 2016/2017 и 2017/2018 години.

Таблица № 47

	учебна 2016/2017						учебна 2017/2018					
	община	брой	училище	брой	клас	брой	община	брой	училище	брой	клас	брой
СО	Венец	28	СУ „Йоан Екзарх	11	8	8	Балчик	1	СУ „Йоан Екзарх	11	8	21

„Младост“			български“						български“			
	Дулово	1	СУ „Панайот Волон“	3	9	30	Венец	27	СУ „Панайот Волон“	1	9	23
	Дългопол	7	СУ „Сава Доброплодни“	2	10	19	Дулово	1	СУ „Сава Доброплодни“	1	10	17
	Каолиново	30	ППМГ „Нанчо Попович“	3	11	12	Дългопол	4	ПЕГ „Н.Й.Вапцаров“	2	11	14
	Провадия	2	ПГИ	11	12	8	Каолиново	38	ПГИ	12	12	5
	Руен	1	ПГМЕТТ	25			Никола Козлево	1	ПГМЕТТ	22		
	Хитрино	4	ПГСАГ	22			Нови пазар	3	ПГСАГ	31		
	Шумен	4					Опака	1				
							Хитрино	3				
							Шумен	1				
			общ брой	77					общ брой	80		
СО № 2	Варна	1	СУ „Васил Левски“	2	8	4	Варна	1	СУ „Васил Левски“	1	8	22
	Велики Преслав	1	СУ „Йоан Екзарх Български“	4	9	41	Велики Преслав	1	СУ „Йоан Екзарх Български“	4	9	31
	Венец	13	СУ „Панайот Волон“	1	10	34	Венец	22	СУ „Панайот Волон“	2	10	48
	Върбица	4	СУ „Сава Доброплодни“	5	11	25	Върбица	2	СУ „Сава Доброплодни“	4	11	29
	Каолиново	48	ППМГ „Нанчо Попович“	2	12	21	Дулово	1	СУ „Трайко Симеонов“	1	12	19
	Никола Козлево	12	ПГИ	39			Дългопол	5	ПЕГ „Н.Й.Вапцаров“	1		
	Нови пазар	13	ПГМЕТТ	9			Каолиново	52	ППМГ „Нанчо Попович“	4		
	Хитрино	18	ПГОХХТ	40			Каспичан	4	ПГИ	40		
	Шумен	15	ПГСАГ	23			Никола Козлево	11	ПГМЕТТ	8		
							Нови пазар	13	ПГОХХТ	58		
							Провадия	4	ПГСАГ	26		
							Хитрино	15				
						Шумен	18					

			общ брой	125					общ брой	149		
Общежитие към ПГССХТ	Велики Преслав	1	ПГССХТ	80	8	-	Велики Преслав	2	ПГССХТ	77	8	19
	Венец	10	ПГОХХТ	15	9	21	Венец	9	ПГОХХТ	22	9	18
	Каолиново	5	ПГСАГ	1	10	38	Върбица	1	ПГМЕТТ	1	10	16
	Каспичан	8	СУ „Васил Левски“	1	11	22	Долни чифлик	1	СУ „Васил Левски“	2	11	26
	Никола Козлево	6	СУ „Йоан Екзарх Български“	1	12	17	Каолиново	5			12	23
	Руен	4					Каспичан	2				
	Провадия	4					Никола Козлево	10				
	Смядово	10					Нови пазар	3				
	Хитрино	7					Руен	7				
	Шумен	43					Провадия	2				
							Смядово	19				
							Хитрино	13				
							Шумен	28				
			общ брой	98/					общ брой	102		
				105								

3.4.Материална база

Имотите, предоставени за управление и ползване от ЦПЛР-ОДК, СО „Младост“ и СО № 2 са общинска собственост.

СО „Младост“ ползва два етажа (4 и 5) от сграда заедно с други институции от социалната сфера. Капацитетът му е запълнен на 100 %. СО № 2 се помещава в самостоятелна сграда на 4 етажа. Учениците в СО „Младост“ и СО № 2 са настанени апартаменти (две стаи със санитарен възел и баня).

Общежитието на ПГССХТ – Шумен е разположено в двора на училището, в съседство със сградата на Гимназията. Сградата на общежитието е на 4 етажа. Общежитието разполага със 84 стаи за ученици, като от тях 39 са необитаеми, поради проблем в системата за отопление. Всеки етаж от общежитието има общ санитарен възел и баня.

Таблица № 48

общезитие	брой легла			брой помещения			
	капацитет	заети	свободни	помещения за персонала	помещения за учениците занимални, лекционни, телевизионни и др.	спортна база	мед. кабинет
СО „Младост“	80	80	-	7	4	спортно игрище	-
СО № 2	159	149	10	10	10	зала за тенис на маса	-
ПГССХТ	135	102	33	13	12	зала за тенис на маса открита спортна зала на училището	-

Факт е, че легловата база и офис оборудването на общежитията са в значителна степен амортизирани и се нуждаят от подмяна с нови мебели.

ЦПЛР-УСШ „Хан Крум“ ползва имоти-общинска собственост, предоставени за управление и ползване от ОП „Общински имоти и жилища“.

Сградите, които ползват СО „Младост“ и СО № 2 и ЦПЛР-УСШ „Хан Крум“ се отопляват с газ, а тези, които ползват ЦПЛР-ОДК – една е с газ, две с ел. енергия, а Базата за отдиш (Зелено училище) – твърдо гориво и ел. енергия. Отоплението в Общежитието на ПГССХТ е локално парно на газ, като част от отоплителната инсталация на гимназията.

Таблица № 49 - Справка за осигурена охрана за учебната 2017/2018 г.

Извън училищни институции	Вид охрана	да/не / брой охранители
ЦПЛР-ОДК	Видеонаблюдение	не
	Специален пропускателен режим/ брой охранители	3
	Пропускателен режим, осигурен от дежурни учители и помощен персонал	не
	Видеонаблюдение	не

ЦПЛР-УСШ	Специален пропускателен режим/ брой охранители	не
	Пропускателен режим, осигурен от дежурни учители и помощен персонал	не
СО „Младост“	Видеонаблюдение	да
	Специален пропускателен режим/ брой охранители	не
	Пропускателен режим, осигурен от дежурни учители и помощен персонал	да
СО № 2	Видеонаблюдение	да
	Специален пропускателен режим/ брой охранители	не
	Пропускателен режим, осигурен от дежурни учители и помощен персонал	да
ПГССХТ	Видеонаблюдение	не
	Специален пропускателен режим/ брой охранители	не
	Пропускателен режим, осигурен от дежурни учители и помощен персонал	да

3.5.. Финансиране

Справка за числеността на персонала, достигнати СБРЗ, планиран бюджет за периода 2016-2018 година

ЦПЛР - средношколски общежития

Таблица № 50

Планиран бюджет	2016	2017	2018
държ. дейност	311080	334512	399073
дофинанс. на държ. дейност	67000	62000	70000
местна дейност			
ОБЩО БЮДЖЕТ	378080	396512	469073
собствени приходи-такси общежития	67000	62000	70000
Ръст на СБРЗ	650,66	735,24	789,69
Численост на персонала	23	22,3	22,3
Ръст на бюджет държ. дейност		7,53%	19,30%

ЦПЛР-УСШ и ЦПЛР-ОДК

Планиран бюджет	2016	2017	2018
държ. дейност	120000	226800	267300
дофинанс. на държ. дейност			
местна дейност	328000	325000	875600
ОБЩО БЮДЖЕТ	448000	551800	1142900
собствени приходи-такси ЦПЛР-ОДК	48000	35000	80000
дял на собств. приходи от местна издръжка ЦПЛР-ОДК	24,24%	15,18%	10,55%
Ръст на СБРЗ	664,03	725,92	915,04
Численост на персонала	36,5	36,5	67
Ръст на бюджет държ. дейност		89,00%	17,86%

Извънучилищното образование, осъществявано в ЦПЛР, се финансира по различен начин в зависимост от изпълняваните дейности.

Самостоятелните общежития и общежитията към училищата се финансират изцяло от държавния бюджет. Имат възможност да подпомагат разходите по издръжката чрез събиране на такси за ползване на общежитие, които се явяват собствен приход. В средношколските общежития на Община Шумен се наблюдава увеличаване на броя на учениците в последната учебна година. Въпреки това, средствата от държавния бюджет и събираните собствени приходи от такси, трудно покриват всички разходи за издръжка на институциите, което налага предприемане на мерки за оптимизиране на разходи и промяна в режима на работа.

ЦПЛР-ОДК и ЦПЛР-УСШ, осъществяващи занимания по интереси, се финансират частично от държавния бюджет, осигуряващ средства за възнаграждения на педагогически специалисти до определен норматив от часове годишно, и от местни приходи на Община Шумен за дейности, утвърдени с правилника за устройството и дейността на образователната институция. ЦПЛР имат право да събират такси за провеждането на занятия по интереси в различните области, които се явяват част от общия местен приход на общината.

Работата в ЦПЛР и дейностите, които изпълняват за занимания по интереси, следва да се съобрази с провежданите извънучилищни дейности и работа по проекти в училищата. Наблюдаваният обем от групи, дейности и занимания спрямо обхванатите ученици, следва да бъде преразгледан и да бъде пренасочен ресурс за развиване на новите области на дейност, включващи обща и допълнителна подкрепа, и кариерно ориентиране и консултиране, както и да се организират дейностите по начин, който да привлече допълнително средства чрез проекти, програми за развитие на дейностите или допълнително държавно финансиране.

Изводи:

1. Към настоящия момент центровете за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР) са реформирани с оптимизирана вътрешна структура и максимален обхват на дейностите.

2. Необходими са материални и финансови ресурси за устойчиво развитие на ЦПЛР към създаване на иновативна подкрепяща среда за личностно развитие на децата и учениците.
3. Необходимост от обновяване и осъвременяване на материалната база.

ОБОБЩЕН SWOT АНАЛИЗ на факторите, влияещи на образователната система в община Шумен

Силни страни:

- Наличие на нов Закон за предучилищното и училищното образование
- Разработени подзаконови нормативни документи
- Наличие на действащ механизъм за финансиране на делегираните от държавата дейности и местни дейности
- Финансиране, основано на единни разходни стандарти за издръжка на дете и ученик с делегирани бюджети във всички образователни институции
- Структурата и мрежата на образователната система от Община Шумен предоставя голямо разнообразие от възможности за обучение, възпитание и извънучилищна дейност.
- Отделни образователни институции показват високи резултати и иновативни практики на национално ниво
- Наличие на педагогически персонал с висока лична квалификация
- Голям брой преподаватели, преминали обучение в различни обучителни курсове и семинари.
- Реализиране на програми за енергийна ефективност и модернизация на материалната база на училищата и детските градини
- Въведена задължителна предучилищна подготовка на децата на 5 г. и 6 г.
- Създадени са условия за удовлетворяване интересите, желанията и потребностите за личностно израстване и за изява и участия в конкурси, конференции, олимпиади, спектакли, състезания, празнични програми, изложби и др.
- Създадени условия и възможности за стимулиране постиженията на даровитите деца в дейности в областта на науката, изкуството и спорта.

Слаби страни:

- Демографски проблеми
- Ограничени финансови ресурси.
- Ограничени човешки ресурси.
- Липса на разработен и въведен ДОС за физическата среда и информационното и библиотечно осигуряване
- Липса на ефективна координация между отделните институции.
- Неголям брой на млади педагогически кадри
- Недостиг на мотивирани педагогически кадри с добра подготовка и професионална квалификация
- Недостатъчно ефективни механизми за реинтеграция в училище
- Липса на достъпна архитектурна и физическа среда, специализирано оборудване и специализирана подкрепяща среда
- Недостатъчно модернизирана материална база – спортни площадки и физкултурни салони, специализирани кабинети, достъпна архитектурна среда
- Недостиг на средства за капиталови ремонтни дейности

- Обучение в маломерни и слети паралелки, затрудняващо обучението
- Необходимост от оптимизация на образователната мрежа в съответствие с демографските проблеми

Възможности:

- Осигуряване на качествена образователна структура – институции на предучилищното обучение, общото, профилираното и професионалното образование.
- Обучение на педагогически специалисти за работа по проблемите на агресията и агресивното поведение.
- Подобряване качеството на общинското образование и осигуряване на условия за по-ефективни връзки с бизнеса.
- Провеждане на по-ефективни квалификационни форми/дискусии, работа в групи, споделяне на добри практики/.
- Усъвършенстване на системата на делегирани бюджети и на механизмите за диференциране на единните разходни стандарти.
- Създаване на системен подход за управление на качеството в системата на образованието.

Заплахи:

- Изменения в законовата уредба.
- Вероятна необходимост от налагане на финансови ограничения, които да възпрепятстват цялостното въздействие на планираните мерки.
- Недостигащи финансови средства за осигуряване на подходяща образователна среда, съгласно държавните образователни стандарти.
- Трайна тенденция на обучение в маломерни паралелки в определени населени места
- Извършване на оптимизация в системата на пуо и освобождаване на педагогическите специалисти
- Намаляващ интерес към учителската професия и като резултат застаряващ педагогически състав.
- Недостатъчен брой на младите висококвалифицирани и мотивирани специалисти в училище
- Липса на точни прогнози и проучвания за потребностите на пазара на труда от определени професии
- Изоставане с подготовката на кадри спрямо изискванията на местната икономика
- Усложняваща се транспортна организация за пътуващи деца и ученици, поради: нужда от много едновременно изпълнявани маршрути, голям брой пътуващи деца и ученици и др.

ГЛАВА ВТОРА

РАЗДЕЛ I

ПОЛИТИКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОЦЕСИТЕ НА ОБЩИНСКАТА ОБРАЗОВАТЕЛНА СИСТЕМА

1. Изграждане на оптимална предучилищна и училищна образователна структура (мрежа от предучилищни и училищни образователни институции).
2. Постигане максимален обхват на децата в предучилищна и училищна възраст.
3. Политика за подкрепа на учителя – повишаване на квалификацията и издигане авторитета на учителската професия.

4. Интегриране в образователната система на деца и ученици от различни етноси, социално уязвими общности и деца нуждаещи се от допълнителна подкрепа.
5. Осъществяване на плавен преход между различните възрастови етапи на предучилищната и училищна подготовка.
6. Изграждане на система за контрол на качеството на образованието на децата и учениците и подобряване на квалификацията на педагогическия персонал.
7. Подкрепа на неформални образователни технологии и дейности за обучение и възпитание на децата и учениците.
8. Насърчаване на иновациите и предприемчивостта.
9. Подобряване на физическата среда в предучилищното и училищното образование чрез модернизация и обновяване на материално-техническата база, интериора, обзавеждането, дворните пространства и спортни площадки.
10. Подобряване на здравното възпитание, здравния статус и екологична култура на децата и учениците.
11. Поддържане на добра организация на транспортно обслужване на децата и учениците, и персонала в детските градини и училищата на общината.
12. Преодоляване на негативните прояви, насилието и превенция на агресията в ранна детска възраст.
13. Децентрализирано управление на ресурсите.
14. Изграждане на действена система за личностна подкрепа на децата в предучилищна и училищна възраст.
15. Висока степен на социално партньорство със синдикалните структури и граждански организации за повишаване качеството на условията на обучение, възпитание и труд.
16. Осигуряване на координация между различните институции в и извън системата на образованието с цел повишаване ангажираността на местната общност към процесите на развитие на предучилищното и училищното образование.
17. Включване на гражданите в групи за мониторинг и подкрепа развитието на предучилищното и училищното образование в общината.
18. Привличане на семейството, като партньор в управлението на предучилищното и училищното образование в общината.

РАЗДЕЛ II

ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПОЛИТИКИТЕ

ПРИОРИТЕТ 1: Осигуряване на равен достъп и постигане максимален обхват за обучение на децата и ученици в предучилищна и училищна възраст.

Мярка 1. Равен достъп до образование - достъп на всички деца и ученици до еднакво по качество образование.

Дейности:

- 1.1. Приемане на общински наредби в сферата на образованието.
- 1.2. Приемане на Наредби за електронен прием на деца в детските градини и ученици в училищата в община Шумен.
- 1.3. Внедряване на система за електронен прием в детски градини и училища.
- 1.4. Прилагане на система от мерки за осигуряване на условия за целодневна организация на образователния процес в училищата и оптимални условия за самоподготовка на учениците.

1.5. Реализиране на дейности, свързани с предоставяне на общезитие.

Очаквани резултати:

Привеждане на общинската нормативна база в сферата на образованието в съответствие с изискванията на ЗПУО.

Осигурени условия за целодневна организация на образователния процес в училищата и оптимални условия за самоподготовка на учениците.

Подобряване качеството на образователно-възпитателния процес и повишаване степента на знания и компетентности у децата и учениците.

Осигурени оптимални условия извън училище за пребиваване, самоподготовка и отпочиване на учениците в общезитията.

Индикатори:

Приети общински Наредби в сферата на образованието.

Внедрени системи за електронен прием в детски градини и училища.

Предприети мерки за осигуряване на условия за целодневна организация на образователния процес в училищата и оптимални условия за самоподготовка на учениците.

Брой ученици, обхванати в целодневна организация на образователния процес в училище.

Брой ученици, настанени в общезитията.

Мярка 2. Постигане на максимален обхват и превенция на отпадане от образователната система.

Дейности:

2.1. Подобряване обхвата на децата в предучилищна и училищна възраст чрез ежегоден анализ на структурата на детските градини и училищата по отношение на приема и пълняемостта на групите и паралелките.

2.2. Прилагане на образователната медиация - работа на терен със семействата на деца в риск.

2.3. Дейности, свързани с прилагане на РМС №373 от 05.07.2017 - Механизъм за обхват и задържане в образователната система на деца и ученици в предучилищна и училищна възраст

2.4. Реинтегриране на преждевременно напуснали, подлежащи на обучение деца и ученици.

2.5. Провеждане на дейности за превенция на отпадането от образователната система: актуализиране на стратегиите и програмите за развитие на училищата и детските градини и създаване на регистър на застрашените от отпадане ученици.

2.6. Общинска подкрепа на училища и детски градини с малък брой деца и ученици – обследване, финансов анализ и финансова подкрепа.

Очаквани резултати:

Изграждане на система за събиране на данни за децата в задължителна училищна възраст и движението на учениците по класове, етапи и степени.

Намаляване броя на необхванатите и отпадащите деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст чрез оптимизиране на системата за събиране на данни за децата в задължителна училищна възраст и движението на учениците по класове, етапи и степени.

Ефективност при реализиране на дейностите, свързани с прилагане на Механизма за обхват и задържане в образователната система на деца и ученици в предучилищна и училищна възраст.

Актуализирани стратегии и програми за развитие на училищата и детските градини.

Индикатори:

Брой документи с данни и анализ на потребностите, свързани с достъпа и обхвата на децата и учениците.

Списъци и регистри на деца и ученици.

Брой обхванати/необхванати деца и ученици – справки, информации, анализи.

Брой реинтегрирани ученици – справки, информации, анализи.

Система за събиране на данни за децата в задължителна училищна възраст и движението на учениците по класове, етапи и степени.

Мярка 3. Създаване на привлекателна образователна среда за практическа насоченост на образованието и развитие на творческите способности на деца и ученици.

Дейности:

3.1. Сътрудничество между различните институции по проблемите на образованието в община Шумен

3.2. Реализиране на различни програми и проекти, подпомагащи качеството на учебния процес.

3.3. Популяризиране на дейностите и работата в системата на образованието чрез различните медии.

Очаквани резултати:

Преодоляване на негативни и преднамерени нагласи към определени образователни институции.

Навременна и коректна информираност на родители и общественост за образователния процес и извънкласните прояви.

Осигурен максимален достъп до информация на гражданите за състоянието на образованието чрез съвременните технологии.

Индикатори:

Брой реализирани проекти и програми.

Брой реализирани дейности – срещи, публикации, форуми.

Мярка 4. Организиране превоза на деца и ученици с училищни и автобуси за специализиран превоз.

Дейности:

4.1. Актуализиране на транспортната схема и разширяване прилагането на специализиран превоз и собствен превоз за пътуващите деца и ученици при необходимост.

4.2. Опазване живота и здравето на децата и учениците при пътуване с училищните автобуси.

4.3. Поддържане на информационна база данни – регистри за училищните автобуси, за водачите, за образователни и културни институции, ползващи превози с училищните автобуси.

4.4. Поддържане в техническа изправност училищните автобуси и създаване на условия за подобряване на материално-техническата база, свързана с транспорта на децата и учениците - автопарк на училищните автобуси, техническо и специално оборудване.

4.5. Повишаване на професионалната компетентност на водачите на училищните автобуси чрез периодични обучения, подновяване на персонализираната дигитална карта и картата за квалификация на водача след изтичане на срока.

4.6. Организиране на превози с образователни цели на територията на страната по допълнителни маршрути, извън утвърдените маршрути, обслужващи безплатния превоз на деца и ученици.

Очаквани резултати:

Изготвени маршрутни разписания.

Осигурени безопасни условия за пътуване на децата и учениците.

Технически изправни училищни автобуси.

Обезопасени райони около училищата.

Обновен автопарк от училищни автобуси.

Индикатори:

Брой маршрутни разписания.

Изготвени регистри за училищните автобуси, за водачите, за образователни и културни институции, ползващи превози с училищните автобуси.

Брой водачи, преминали обучение.

Предприети ремонтни дейности на училищни автобуси.

Мярка 5. Създаване на условия за образователна и социална интеграция на деца и ученици със СОП, в риск и от социално уязвими общности.

Дейности:

5.1. Подобряване на педагогическата и психологическа подкрепа, оказвана в детските градини и училищата чрез осигуряване на специалисти.

5.2. Подкрепа на инициативи за интегрирано предучилищно и училищно образование на деца, чийто майчин език не е български.

5.3. Осигуряване на достъп до качествено образование на деца със СОП, в риск и от социално уязвими общности.

5.4. Оказване на подкрепа на деца и ученици в неравностойно социално положение.

Очаквани резултати:

Предоставена подкрепа, съобразно конкретните потребности и затруднения.

Осигурен достъп до качествено образование на деца със СОП, в риск и от социално уязвими общности.

Индикатори

Брой обхванати деца и ученици със СОП, в риск и от социално уязвими общности.

Брой деца с осигурена обща и допълнителна подкрепа.

Брой осигурени специалисти за работа с деца и ученици със СОП.

Брой организирани инициативи за деца и ученици в риск и неравностойно социално положение.

Мярка 6. Обезпечаване сигурността в образователните институции и опазване здравето на децата и учениците.

6.1. Изграждане на съвременни системи за пропускателен режим, видеонаблюдение и пожароизвестяване.

6.2. Обезпечаване с охрана на образователни институции без такава дейност.

6.3. Осигуряване на оптимални социално-битови, хигиенни, здравни и безопасни условия на обучение, възпитание и труд.

6.4. Създаване условия за рационално и здравословно хранене, съобразено с действащите норми и изисквания.

6.5. Осъществяване на периодичен контрол по храненето на децата и учениците.

6.6. Реализиране на съвместни дейности между Дирекция „Образование, наука и култура“ и Дирекция „Социална политика и здравеопазване“ във връзка с обезпечаване на здравното обслужване и здравните кабинети в детските градини и училищата.

Очаквани резултати:

Повишаване сигурността в образователните институции.

Обезпечаване с охрана на всички образователни институции.

Създаване условия за рационално и здравословно хранене, съобразено с действащите норми и изисквания.

Подобряване хигиенно-битовите, здравните и безопасни условия във всички образователните институции.

Индикатори:

Брой образователните институции с изградени съвременни системи за пропускателен режим, видеонаблюдение и пожароизвестяване.

ПРИОРИТЕТ 2: Създаване на устойчиви организационни и финансови условия за повишаване на качеството и ефективността на системата на образование и обучение в община Шумен.

Мярка 1. Постигане на административна и финансова устойчивост за реализиране на управленските политики.

Дейности:

- 1.1. Усъвършенстване на модела на децентрализирано управление и финансиране на образователната система за постигане на по-високо качество на образование.
- 1.2. Съгласувани и координирани действия на директорите на образователните институции в системата на предучилищното и училищното образование, Община Шумен и РУО-Шумен.
- 1.3. Изграждане на система за обмен на информация, анализи и контрол.

Очаквани резултати:

Финансова стабилност. И развитие

Индикатори:

Брой документи с данни, свързани с подобреното финансово управление – доклади, анализи, информации

Мярка 2. Приоритетно осигуряване на финансови ресурси във функция „Образование“ в община Шумен

- 2.1. Увеличаване дела на средствата, планирани за образователни дейности спрямо общата рамка на бюджета на община Шумен.
- 2.2. Постоянен финансов контрол от страна на Община Шумен като първостепенен разпоредител с бюджет.
- 2.3. Осигуряване на допълнителни финансови средства (извън единните разходни стандарти) за: квалификация на педагогическите кадри, за изграждане на достъпна архитектурна среда за деца и ученици със СОП, за изграждане на физкултурни салони и спортни плащадки за училища и детски градини, които се нуждаят от такива.

Очаквани резултати:

Обезпечаване на приоритетните разходи.

Ефективно използване на финансовите ресурси.

Индикатори:

Процент/ дял на средствата за образование спрямо общата рамка на бюджета на община Шумен.

Мярка 3. Широко участие на учители, родители, общественост в управлението на образователните институции и контрол върху разходването на бюджетни средства.

Дейности:

- 3.1. Активизиране ролята на Обществените съвети.
- 3.2. Изграждане на партньорства между заинтересованите страни с цел успешна реализация на общински образователни политики.
- 3.3. Подкрепа на образователните институции при участието им с проекти по структурните фондове, в програми на МОН и др.

Очаквани резултати:

Активни Обществени съвети в образователните институции при осъществяване на контрол върху разходването на бюджетни средства.

Активно качествено единодействие с гражданските организации.

Подкрепа на образователните институции от родители, общественост, бизнес и др.

Индикатори:

Брой реализирани политики.

Брой подкрепени образователните институции.

Мярка 4. Повишаване качеството на учителския труд чрез прилагане на стройна система за кариерно развитие, мотивация и квалификация на педагогическите кадри.**Дейности:**

4.1. Разработване на общинска програма за квалификация на педагогическите специалисти.

4.2. Проучване и анализ на потребностите от подновяване на кадровия състав.

4.3. Привличане на млади педагогически кадри.

4.4. Привличане на млади учители и студенти от педагогически специалности в педагогическите колективи, вкл. за работа с деца и ученици със СОП.

4.5. Проучване на потребностите и възможностите за създаване на механизъм за подкрепа на млади педагогически кадри.

4.6. Партньорство с ШУ „Епископ Константин Преславски“ за осигуряване на педагогически практики на студенти в детските градини и училища и популяризиране на педагогическите специалности и квалификация.

4.7. Популяризиране на добри педагогически практики.

Очаквани резултати:

Подобряване качеството на общинското образование

Индикатори:

Брой педагогически кадри, преминали през курсове/обучения/тренинги за повишаване на квалификацията.

Брой постъпили на работа млади учители.

Брой осигурени педагогически практики на студенти в детските градини и училища.

Мярка 5. Създаване на оптимални организационни условия за повишаване качеството на образователните услуги**Дейности:**

5.1. Поддържане на информационна мрежа във всяка образователна институция за взаимодействие между участниците в образователния процес.

5.2. Дейности за реализиране на плавен преход и адаптация от детска градина и училище

5.3. Отчитане качеството на обучение съгласно постигнатите резултати от Национално външно оценяване и Държавни зрелостни изпити.

5.4. Разширяване прилагането на целодневна организация на учебния ден.

Очаквани резултати:

Изградена единна информационна система с улеснен достъп за събиране и обработка на информация.

Реализирани съвместни политики между детските градини и училищата.

Индикатори:

Резултати от Национално външно оценяване и Държавни зрелостни изпити.

Брой училища, прилагащи целодневна организация на образователния процес.

Брой ученици, обхванати в целодневна организация на образователния процес в училище.

Брой реализирани политики от детски градини училища.

Мярка 6. Модернизиране на материално-техническата база и осигуряване на позитивна подкрепяща среда за обучение и възпитание.

Дейности:

- 6.1. Анализ на потребностите и прогноза на нуждите от развитие и осъвременяване на материалната база на образователните институции.
- 6.2. Подобряване на сградния фонд чрез реализиране на мерки за енергийна ефективност, хидроизолация, изграждане на пожароизвестителни инсталации, подмяна на отоплителни инсталации.
- 6.3. Изграждане на кабинети за интерактивно обучение
- 6.4. Подобряване и реновиране на училищната спортна база, на детските и спортни площадки в детските градини и рехабилитация на дворните пространства на образователните институции.
- 6.5. Осигуряване на достъпна среда за деца със специални образователни потребности.
- 6.6. Проектиране и изграждане на спортни площадки и физкултурни салони за училища и детски градини, които се нуждаят от такива.

Очаквани резултати:

Събрана информация и актуални данни за състоянието на материалната база, ежегоден преглед на състоянието ѝ и предложени мерки. Повишена ефективност и ефикасност при използване на сградния фонд и управление на материалните ресурси, намалени разходи по издръжка.

Индикатори:

- Брой образователните институции с новоизградена достъпна архитектурна и физическа среда.
- Брой образователните институции с модернизирана/подобрена физическа среда.
- Брой образователните институции с извършен основен ремонт и/или въведени мерки за енергийна ефективност.
- Брой образователните институции с подобрена и реновирана спортна база и дворни пространства.

Мярка 7. Координиране и съдействие на образователните институции при изпълнение на изискванията за преминаване на едносменен режим на обучение.

- 7.1. Осигуряване на оптимални условия /хигиенни, здравни и безопасни/ за обучение, възпитание и спорт.
- 7.2 Възможност за оптимизиране на мрежата от образователни институции, като се отчита демографския фактор, условията на средата и с цел създаване на максимално добри условия за преминаване на едносменен режим на обучение.
- 7.3. Създаване условия за рационално и здравословно хранене, съобразено с действащите норми и изисквания.
- 7.4. Осъществяване на периодичен контрол по храненето на децата и учениците.
- 7.5. Подобряване хигиенно-битовите, здравните и безопасни условия във всички детски и учебни заведения.

Очаквани резултати:

Подобряване качеството на образователно-възпитателния процес и повишаване степента на знания и компетентности у децата и учениците Осигурени оптимални условия /хигиенни, здравни и безопасни/ за обучение, възпитание и спорт.

Индикатори:

- Брой преобразувани училища.
- Брой училища, преминали на едносменен режим на обучение.
- Брой извършени проверки.

ПРИОРИТЕТ 3: Изграждане на образователна среда за ефективно профилирано и професионално образование, отговаряща на реалните потребности на трудовия пазар.

Мярка 1. Обвързване на професионалното образование в община Шумен с потребностите на местната икономика с цел бъдеща професионална реализация на младите хора.

Дейности:

- 1.1. Ежегодно проучване и анализ на потребностите на пазара на труда и сформирание на професионални паралелки в съответствие с потребностите от работна сила с определени характеристики.
- 1.2. Разкриване на паралелки, отговарящи на потребностите от квалифицирана работна ръка.
- 1.3 Изготвяне на регистър на търсените от бизнеса професии и специалности и неговото периодично обновяване.

Очаквани резултати:

Повишаване на обвързаността на обучение и възможностите за професионална реализация.

Индикатори:

Брой срещи и документи (доклади и анализи) за потребностите на бизнеса от професионално образование.

Мярка 2. Намиране на баланс между профилираното и професионалното образование в зависимост от потребностите на трудовия пазар.

Дейности:

- 2.1. Активно участие на община Шумен в процеса на разработване и съгласуване на план-приема.
- 2.2. Активно участие на бизнеса във всички етапи от процеса на професионалното ориентиране и професионалното обучение.

Мярка 3. Изграждане на междуинституционални партньорства училище-бизнес и разширяване въвеждането на дуална система на обучение.

Дейности:

- 3.1. Реализиране на съвместни инициативи с работодатели.
- 3.2. Използване на фирмена база за професионална подготовка.
- 3.3. Участие на работодателите при усъвършенстване професионалната квалификация на учителите.

Очаквани резултати:

Задоволяване нуждите на икономиката от специалисти.

Индикатори:

Брой документи (отчети и резултати) от разширеното въвеждане на дуалната система на обучение.

Мярка 4. Програмно управление на дейностите в областта на кариерното ориентиране и консултиране.

Дейности:

- 4.1. Периодично провеждане на срещи с родителите и представяне на образователните институции и бизнес организации на територията на общината

4.2. Активно сътрудничество с ръководствата на училищата, пед. съветници и класните ръководители при реализиране на кариерно ориентиране и консултиране на учениците.

4.3. Сътрудничество с местния бизнес при организиране на дни на отворените врати в различни предприятия.

Очаквани резултати:

Повишаванена информираността на ученици и родители за видовете подготовка в училищното образование, професиите и профилите, които се изучават в училищата

Организиране на съвместни инициативи между бизнеса и училищата за планова подготовка на кадри и тяхната реализация.

Индикатори:

Брой информационни кампании, срещи, рекламни материали

Брой индивидуални консултации за подобряване на мотивацията на учениците за учене и професионална реализация

Брой дискусии/срещи с ученици и родители по теми, свързани с избора на образование, професия и работа

Брой тренинги с ученици за формиране на умения за вземане на решения и търсене на работа.

ПРИОРИТЕТ 4: Създаване на условия за разнообразна извънкласна и извънучилищна дейност за личностна подкрепа на деца и ученици

Мярка 1. Организиране на извънкласни и извънучилищни дейности в образователните институции.

Дейности:

1.1. Ориентиране на извънкласни и извънучилищни дейности в образователните институции към непрекъснато променящата се динамика в желанията и потребностите на децата и учениците, зачитайки и подкрепяйки техния свободен избор.

1.2. Реализиране на разнообразни ваканционни дейности и летни занимания.

1.3. Ефективно използване на базата на образователните институции.

1.4. Създаване на условия за допълнителна квалификация на учителите, във връзка с организация на извънучилищна и извънкласна дейност.

Очаквани резултати:

Създадени условия за обучение в разнообразни извънкласни и извънучилищни форми на обучение.

Създадени условия за оползотворяване на свободното време на децата и младите хора.

Ефективно целогодишно използване на спортната база в училищата и детските градини.

Индикатори:

Брой образователните институции с организирани занимания по интереси и брой включени деца

Брой деца и ученици включени в обучителни, творчески, възпитателни, спортни и туристически дейности през ваканциите.

Брой инициативи в областта на науката, изкуствата и спорта на ниво детска градина/училище/община.

Мярка 2. Ангажиране на културни институти, общински и държавни структури, спортни и неправителствени организации и др. в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.

Дейности:

- 2.1. Разширяване и разнообразяване на формите за осмисляне свободното време чрез дейността на културни институции, спортни клубове, туристически дружества и други.
- 2.2. Реализиране на съвместни инициативи и кампании.
- 2.3. Обхващане на децата с увреждания, в неравностойно положение и на малолетни и непълнолетни с противообществени прояви в организирани форми по интереси.

Очаквани резултати:

Създадени устойчиви сътрудничества с образователни институции и граждански организации за съвместни инициативи, обмяна на опит и добри практики.

Индикатори:

Брой реализирани съвместни инициативи и кампании.

Брой обхванати деца с увреждания, в неравностойно положение и в риск в организирани форми по интереси.

Мярка 3. Подкрепа развитието на творческия потенциал на деца и ученици.

Дейности:

- 3.1. Създаване на оптимални условия за публични изяви и инициативи на децата и учениците.
- 3.2. Съдействие за участие в олимпиади, конкурси, фестивали, състезания.
- 3.3. Разработване и приемане на ежегодна Програмата на мерките за закрила на деца с изявени дарби от държавни и общински училища и насърчаване на творческите заложби и потребности на студенти в Община Шумен.
- 3.4. Подкрепа на деца и ученици с изявени дарби в областта науката, изкуствата и спорта от община Шумен чрез държавния и общинския бюджети.

Очаквани резултати:

Осигурена подкрепа на деца и ученици с изявени дарби.

Реализирана Програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби от държавни и общински училища и насърчаване на творческите заложби и потребности на студенти в Община

Индикатори:

Брой деца и ученици, участвали в различни инициативи.

Брой подкрепени деца и ученици.

Разработена и приета от Общ. Съвет Програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби от държавни и общински училища и насърчаване на творческите заложби и потребности на студенти в Община Шумен.

Мярка 4. Разработване на програма и финансиране на дейности по превенция на агресивното поведение.

Дейности:

- 4.1. Разработване на програма за превенция на агресивното поведение.
- 4.2. Осигуряване на финансови средства за реализиране на Програмата.
- 4.3. Възможности за съфинансиране на проекти на образователните институции.

Очаквани резултати:

Повишаване капацитета на педагогическите кадри за работа с деца и ученици с агресивно поведение

Индикатори:

Разработена програма за превенция на агресивното поведение
Реализирани дейности по Програмата, вкл. и проекти

ПРИОРИТЕТ 5: Приобщаване на родителите като партньори на детската градина и училището в процеса на обучение, възпитание и социализация на децата и учениците.

Мярка 1. Установяване на устойчиво партньорство, повишаване на доверието между родители, учители, деца и ученици и активно взаимодействие при реализиране на образователно-възпитателни дейности.

Дейности:

- 1.1. Утвърждаване на действащи модели като: Родителски съвети, Училище за родители и др..
- 1.2. Създаване на устойчиви механизми за работа с родителите на деца и ученици в риск от отпадане от образователната система.
- 1.3. Организиране на дни на отворени врати за посещение от родители на детската градина и училището.
- 1.4. Активно включване на родителски инициативни групи при разработване и реализиране на образователни проекти, свързани с превенция на агресивното поведение, утвърждаване на толерантно поведение и др.
- 1.5. Привличане на родителите в доброволческа дейност и безвъзмездно участие при подобряване на образователната среда в образователните заведения.

Очаквани резултати:

Реализиране на взаимодействие и комуникация, създаващи условия за двупосочна и непрекъсната обратна връзка.

Приобщаване на родителите към училищната общност, включването им в училищни дейности, развиването на родителските умения за адекватна подкрепа на децата.

Индикатори:

Брой изградени родителски съвети

Брой проведени срещи в „Училище за родители“

Брой отворени дни

Брой разработени и реализирани проекти

Мярка 2. Привличане на родителите като съмишленици и участници в училищни инициативи, свързани с осмисляне на свободното време на децата и учениците.

Дейности:

- 2.1. Организиране от родителите на информационни дни на професиите в подкрепа на кариерното ориентиране и повишаване на образователни резултати на децата и учениците.
- 2.2. Инициране на родителско-учителски асоциации, които да организират образователни пътувания, спортни прояви, различни състезания, курсове за лидерство, публично говорене и дебати, и др., стимулиращи детското развитие.

Очаквани резултати:

Увеличаване на родителската ангажираност към училищните инициативи.

Повишаване на родителската активност по отношение на възможностите на училището да предложи интересни и полезни за децата извънкласни форми

Индикатори:

Брой организирани инициативи

РАЗДЕЛ III МОНИТОРИНГ

1. Система за оценка. Индикатори за изпълнение.

С оглед измерване напредъка по изпълнението на настоящата Стратегия за развитие на образованието в община Шумен (2018-2023) е изградена система от индикатори.

Мониторинг на индикаторите и събиране на информация за тях ще се извършва в края на периода на действие на Стратегията.

2. Финансов ресурс.

Стратегията за развитие на образованието в община Шумен (2018-2023) има условна финансова рамка, тъй като няма да управлява пряко ресурси. Тя очертава единствено основните източници на финансиране:

- Общински бюджет;
- Делегирани бюджети на училищата и детските градини;
- Бюджети на Министерство на образованието и науката, Министерство на културата, Министерство на здравеопазването, Министерство на младежта и спорта;
- Фондове на ЕС – Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж”, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” и други;
- Частно финансиране, дарения.

3. Наблюдение и отчитане на изпълнението.

Наблюдението включва:

- Отчитане на индикаторите, заложен в програмите;
- отчитане използването на финансови средства за изпълнение на заложените мерки;
- анализ на състоянието, потребностите и набяляване на мерки за подобрене;
- актуализиране на действащи и/или разработване на нови програми за действие;
- информизиране на институциите и обществото за постигнатите резултати по заложените дейности.

Отчитане

Отчитането на изпълнението на стратегията се осъществява чрез доклад в края на периода на изпълнение на Стратегията

1. Оценка за изпълнение на Стратегията.

Цел на оценката:

Оценката на изпълнението на Стратегията е насочена към вземане на решение/ основано на факти, данни, аналитични изводи, препоръки/ за формиране на местната политика за развитие на образователната система в следващите периоди от време и съобразно националните и европейски изисквания и приоритети.

Извършител на оценката:

Извършител на оценката е Община Шумен – водеща институция по изпълнението на Стратегията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящата стратегия е основана на разбирането, че главна ценност в образователната система е детето и ученикът. Идеите за развитие на предучилищното и училищно образование в община Шумен са осмислени през призмата на тази ценност и са подчинени на основната цел – осигуряване на равен достъп и качествено образование.

Чрез реализиране на приоритетите в Стратегията ще се осигури възможност децата и учениците да посещават училища и детски градини със съвременна материално-техническа база и с квалифицирани учители и да получават образование, съответстващо на потребностите на съвременния живот.

Качественото образование предполага непрекъснато надграждане на знания и умения с оглед максимално развитие на потенциала на всяко дете и възможност за пълноценна социална реализация. От една страна, образованието трябва да позволи да се развие заложеното у всяко дете. То трябва да насърчава проявлението и максималното развитие на способностите на детето, както в процеса на обучение (натрупване на знания и формиране на умения), така и в процеса на възпитание (развитие на личността). От друга страна, чрез изпълнение на включените в Стратегията мерки и дейности, системата на предучилищното и училищното образование ще създаде условия за добра социална реализация, както в професионален, така и в личностен план. Детето/ученикът ще могат да реализират в максимална степен своите житейски планове, като зачитат правилата и не накърняват правото на другите да реализират своите житейски планове.

Поради сложността си процесът на образователни промени се нуждае от непрекъснато обсъждане, понякога от корекции и усъвършенстване. По тази причина Стратегията остава отворена за обосновани идеи и предложения. Процесът по нейното реализиране е отговорен, последователен, непрекъснат, който може да се развива, усъвършенства и актуализира в съответствие с динамично променящите се условия.